

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2015

Pavel Kopeček

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální patologie a sociologie

Rasově motivovaný extremismus

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: Pavel Kopeček
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Antl

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: **Pavel Kopeček**

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název závěrečné práce: **Rasově motivovaný extremismus**

Název závěrečné práce AJ: Racially motivated extremism

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku rasově motivovaného extremismu: vymezení základních pojmů týkající se extremismu, vývoj, formy, symbolika a projevy extremistických hnutí, charakteristika etnických skupin, které žijí na území České republiky, extremismus v Evropě a České republice zaměřený zejména na trestnou činnost s rasovým podtextem a následná charakteristika objektů napadení. V empirické části jsou zjišťovány postoje členů bezpečnostních sborů k problematice rasově motivovaného extremismu. Práce využívá metod analýzy dokumentů a dotazníkového šetření.

Garantující pracoviště: Katedra sociální patologie a sociologie, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Antl

Konzultant:

Oponent: Mgr. Petr Sehnoutka

Datum zadání závěrečné práce: 12. 2. 2013

Datum odevzdání závěrečné práce: 11. 12. 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 11. 12. 2014

.....

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Miroslavu Antlovi za odborné vedení, cenné připomínky, moudré rady a konzultace ohledně problematiky rasově motivovaného extremismu.

Anotace

KOPEČEK, Pavel. *Rasově motivovaný extremismus*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2014. 75 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce pojednává o rasově motivovaném extremismu. Teoretická část v první kapitole vymezuje základní pojmy extremismu, vývoj a formy extremismu v České republice. Dále je v kapitole zmíněna symbolika extremistického hnutí a projevy extremistického hnutí na internetu. Druhá kapitola pojednává o příslušnících etnických skupin, kteří žijí na území České republiky. Ve třetí kapitole popisují rasově motivovaný extremismus v Evropě. Je zde charakterizován rasově motivovaný extremismus v Německu, Polsku a Slovensku. Čtvrtá kapitola představuje rasově motivovaný extremismus v České republice a z pohledu trestné činnosti. Dále je v této kapitole popsána charakteristika obětí rasově motivovaných trestných činů a také místa nejčastějších útoků.

V empirické části zjišťují postoje členů bezpečnostních složek k problematice rasově motivovaného extremismu. K dosažení cíle empirické části bylo použito metod analýzy dokumentů a dotazníkové šetření.

Klíčová slova: extremismus, nacionalismus, antisemitismus, fašismus, rasismus, rasismus naruby, xenofobie, rasa, hnutí, etnikum, rasově motivovaná trestná činnost, symbol, symbolika.

Annotation

KOPEČEK, Pavel. *Racially motivated extremism*. Hradec Králové: Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2014. 75 p. Bachelor thesis.

This bachelor thesis deals with racially motivated extremism. The first chapter of the theoretical part describes the basic terminology of extremism, its development and the forms of extremism in the Czech Republic. Further, this chapter introduces the symbols of extremist movements and the forms of extremist movements on the Internet. The second chapter concerns members of ethnic groups living in the Czech Republic. The third chapter describes the racially motivated extremism in Europe, specifically in Germany, Poland, and Slovakia. The fourth chapter describes the racially motivated extremism in the Czech Republic from the viewpoint of criminality. Moreover, this chapter brings the characteristics of victims of racially motivated criminal offences and also of locations of the most frequent attacks.

The empirical part researches the attitudes of law-enforcement to the issue of the racially motivated extremism. The thesis uses the method of document analysis and questionnaires. In the practical part, I focused on opinions of law-enforcement about racially motivated extremism. The research methods - analysis of documents and questionnaire survey.

Keywords: extremism, nationalism, antisemitism, fascism, racism, racism inside out, xenophobia, race, movement, ethnic group, racially motivated criminality, symbol, symbolism.

OBSAH

Úvod	9
1. Extremismus – vymezení základních pojmů	11
1.1. Vymezení základních pojmů	11
1.2. Vývoj extremismu v ČR	13
1.3. Formy extremismu v ČR	18
1.4. Symbolika extremistických hnutí	21
1.4.1. Symbolika barev	23
1.4.2. Symbolika čísel	24
1.4.3. Fašistická runová symbolika	25
1.4.4. Symbolika křížů	28
1.5. Projevy extremismu na internetu	31
2. Etnické skupiny v České republice	34
2.1. Charakteristika romské komunity	34
2.2. Charakteristika vietnamské komunity	36
2.3. Charakteristika židovské komunity	38
3. Rasově motivovaný extremismus v Evropě	40
3.1. Rasově motivovaný extremismus v Německu	40
3.2. Rasově motivovaný extremismus v Polsku	42
3.3. Rasově motivovaný extremismus na Slovensku	43
4. Rasově motivovaný extremismus v České republice	45
4.1. Trestná činnost s extremistickým podtextem	45
4.2. Charakteristika objektů rasově motivovaných trestních činů	54
5. Výzkumná část	56
5.1. Popis zvolené výzkumné strategie a stanovení hypotéz	56
5.2. Volba výzkumného souboru	57
5.3. Průběh výzkumu	57
5.4. Způsob zpracování získaných dat	58
5.5. Rizika výzkumu a výzkumné strategie	59
5.6. Analýza a interpretace získaných údajů	60
5.7. Závěr výzkumného šetření	67
Závěr	68
Seznam použité literatury a dalších zdrojů	71
Seznam příloh	75

Úvod

Tématem bakalářské práce je rasově motivovaný extremismus, který dělá starosti policejním orgánům, justici, politikům a široké veřejnosti. Jedná se o fenomén, jehož projevy narušují základní lidská práva a svobody v různých oblastech života demokratické společnosti a fungování státu.

Téma bakalářské práce jsem si vybral hlavně pro můj osobní zájem a také proto, že se s tímto jednáním osobně setkávám. To mě vedlo k zamyšlení, na jaká etnika jsou vedeny útoky a jaká je míra těchto útoků a projevů. Dále mě zajímalo, jaké jsou kroky orgánů, které se touto problematikou zabývají a zda jsou v dostatečné míře realizovány. Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké mají příslušníci ozbrojených sborů zkušenosti s tímto chováním a jak se staví k fenoménu dnešní doby, jakým určitě extremismus je.

Tato bakalářská práce je určena zejména široké laické veřejnosti, která se nezabývá tímto tématem a nemá odborný vhled do této problematiky. Jedná se o základní informace, které poskytnou nezasvěcenému informace o problému extremismu.

Co se týká odborníků, kteří se zabývají touto problematikou, a zmiňuji ji ve výčtu použité literatury, tak bych zde chtěl uvést zejména několik hlavních autorů, kteří mě inspirovali svými odbornými monografiemi a také mi byli nápomocni v mé práci s těmito díly. Jedná se o JUDr. Jana Chmelíka, doc. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, Ph.D., Mgr. Pavla Kotlána, Josefa Smolíka a v neposlední řadě také doc. Ing. Dr. Štefan Danicse, Ph.D.

Problematika extremismu je stále aktuální, navíc citlivě sledována médii. Extremismus je problémem nejen naší země, ale problémem obecným a celosvětovým. Projevuje se, jak v hledisku vnitrostátním tak mezinárodním. Následky extremistických jednání jsou často fatální, což určuje vysokou společenskou nebezpečnost tohoto jevu. Ke specifickým rasově motivovaného extremismu lze zařadit latenci, stejně jako fakt, že pachatelé jsou často velmi mladí lidé. Jde o problematiku nesmírně širokou. Souvisí se sdílením a akceptací základních demokratických hodnot, jakými jsou rovnost lidí v důstojnosti a v právech. Právo na život, na zdraví, svoboda vyznání a ochrana menšinových práv.

Ve společnosti existuje určitá část, která se přiklání k extrémně idealistickým a radikálním postojům. Na rozdíl od běžné populace, se tyto své extrémní postoje snaží více či méně razantně prosazovat. Obecně je však možné konstatovat, že projevy extrémních jedinců jsou většinou z hlediska stability společnosti nezávažné, a že pro většinu stabilní společnosti představuje extremismus okrajový problém.

Za silně nežádoucí jev je nutné považovat, pokud veřejnost nebo její podstatná část je k projevům extremismu lhostejná nebo sympatizující. V tomto případě jde o sociálně patologický jev, který může vést k vážným sociálním konfliktům v krajním případě k politické destabilizaci.

K radikálním postojům a k nárůstu extremistických projevů dochází za určitých společensko-ekonomických podmínek, jejichž průvodním jevem jsou mimo jiné nárůst zločinnosti, nárůst počtu asociálních osob, zvýšená migrace, snížení prestiže státního aparátu a další. „*Policie České republiky uvádí, že průvodním jevem extremismu je narůstající násilná trestná činnost a radikálnější postoj některých skupin obyvatelstva k určitým sociálním skupinám, speciálně pak k občanům s rozdílnou barvou pleti.*“¹

Společenské změny, které se odehrály na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století v zemích střední a východní Evropy měly za následek nástup krajně pravicových politických subjektů. Extremismus je jedním z aktuálních jevů ve společnosti nejen v současnosti, ale i minulého století. V České republice se více začal projevovat po roce 1989.²

Z vlastní profesní zkušenosti vím, že extremismus má mnoho podob, ale společnost jej začne vnímat až v té nejnepříznivější formě, kdy se dotkne základních lidských práv a svobod, poškozování majetku a dalších nežádoucích vlivů na společnost.

¹Policie České republiky. *Policie České republiky*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>.

²Policie České republiky. *Policie České republiky*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>.

1. Extremismus – vymezení základních pojmů

Na začátek je velmi důležité vymežit určité pojmy, které přísluší k různým druhům extremismu. Extremismus má mnoho podob a v České republice je v posledních letech velký rozmach více druhů na jednom území, avšak spíše se staví na základě názorů a idejí. V zahraničí jde spíše o politické názory a rasovou různorodost.

1.1. Vymezení základních pojmů

Je důležité hned na začátku bakalářské práce vymežit základní pojmy týkající se různých druhů extremismu. Extremismus má mnoho podob a v posledních letech v České republice je velký rozmach tohoto fenoménu. Zde bych chtěl zmínit několik jeho podob, které jsou důležité pro dobrou orientaci v problematice extremismu a také v této práci. Níže budou představeny základní pojmy, další pojmy pak představuji v příloze A.

Extremismus vychází z latinského *extremus* - význam nejvzdálenější, nejkrajnější. Extremismus je fenomén současné doby, jehož přesné vymezení je takřka nemožné. Jedna z posledních a zdá se, že i nejobecnějších definicí extremismu, byla zpracována Institutem pro kriminologii a sociální prevenci ministerstva spravedlnosti, která jej chápe jako: „*Souhrn patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob (extremistů).*“³

Důvodem vzniku a existence extremistických hnutí jsou často odlišné ideologie. Jan Chmelík ve své publikaci definuje extremismus jako „*Verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým nebo jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci nebo skupiny osob s názory výrazně vybočujícími z všeobecně uznávaných společenských norem, se zřetelnými prvky netolerance, zejména rasové, národnostní, náboženské nebo jiné obdobné nesnášenlivosti, a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku.*“⁴

³CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 7 – 10.

⁴CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 7 – 10.

Nacionalismus je politický směr, který považuje vlastní národ za základní společenskou jednotkou, která je nadřazena ostatním. Nacionalismus je ideologie, která ospravedlňuje potlačování a porobování ostatních národů, bezohledné zacházení s jejich příslušníky a likvidaci jejich kultury. Politický směr typický pro nacionalismus (nacionální socialismus), byl základní ideologií Adolfa Hitlera.⁵

Rasismus je soubor nevědeckých teorií předpokládající, že biologický a etnický původ určuje kulturní a psychickou (mentální) povahu populací, které se vzájemně dělí na vyšší a nižší. Převzato ideologiemi, které zdůrazňují nadřazenost bílé rasy nad ostatními méněcennými rasami.⁶

Rasově motivovaná trestná činnost může být charakterizovaná, jako společensky nebezpečné trestní jednání, kterým pachatel verbálně, graficky nebo fyzickým násilím útočí na rasu, národnost, vyznání nebo politické přesvědčení odlišných občanů. Tím potlačuje jejich ústavou zaručená práva a svobody, pro jejich rasovou, etnickou, národnostní nebo náboženskou odlišnost nebo je jinak zastrahuje, terorizuje.⁷

Chmelík uvádí, že etnikum pochází z řeckého ethnos, tj. lid. Je to pojem obecnější než národ, i když v současnosti se vyskytují tato slova i v odborné literatuře jako synonyma (dalšími významově blízkými pojmy je společenství, národ či homogenní společenství z hlediska skladby populace).⁸ „*Je to souhrn jedinců sdílejících společnou etnicitu. Používá se také jako synonymum pro etnickou skupinu, národ a kmen. Příslušníky etnika spojuje pocit sounáležitosti, víra ve společný původ a dějiny, a kulturní prvky odlišující je od jiných etnik.*“⁹

Hnutí ve své práci specifikují, jako **hnutí extremistické** tedy neoficiální, více či méně pevné sdružení občanů stejných nebo podobných extrémních názorů na společenské vztahy, postavení národa, člověka, náboženství ve společnosti, usilující o prosazení svých názorů

⁵DEMJANČUK, Nikolaj; DROTÁROVÁ, Lucia. *Vzdělání a extremismus*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005, s. 60.

⁶CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 - 10.

⁷CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 - 10.

⁸CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 - 10.

⁹PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, s. 14.

a cílů, a to i za využití různých i protiprávních prostředků.¹⁰

1.2. Vývoj extremismu v ČR

Vývoj extremismu na území České republiky v letech 1989-2000

„Pád komunistického režimu po tzv. sametové revoluci v roce 1989 umožnil vznik pluralitního demokratického systému. V jeho rámci však od počátku působily i síly, které z pravicově extremistických pozic chtěly demokratický režim zničit, nebo alespoň stávající uspořádání kritizovaly z radikálně pravicových pozic. Existence ultrapravice v České republice je sice zřejmá, avšak problémy činí vymezení a strukturování ultrapravicového spektra, stejně jako stanovení hranice mezi pravicovým extremismem, radikalismem a příslušná klasifikace mnoha subjektů.“¹¹

Významným momentem pro rozvoj extremistických hnutí byl rok 1988, kdy v Praze vznikla první skinheadská kapela Orlík, do jejího čela se po několika personálních změnách postavili populární herec David Matásek a zpěvák Daniel Landa. Skutečný boom však zažila vznikající krajní pravice, až po roce 1989, tedy po uvolnění politické situace. Projevy extremismu se začaly v České republice navenek otevřeně manifestovat po listopadu 1989. V průběhu devadesátých let docházelo k profilaci krajně pravicového spektra, jehož důsledkem je současná vnitřní struktura české krajní pravice, která kopíruje své vzory v západní Evropě. V praxi to znamená, že v českém prostředí lze jasně vymezit proud pravicově populistický, neofašistický a neonacistický.¹²

„Vývoj uvnitř české krajní pravice neprobíhal lineárně a lze ho rozdělit do několika časových období. Léta 1989 - 1993 představují formativní období, v jehož průběhu se krajní pravice v hrubých rysech tvořila. Roky 1994 - 1998 jsou charakteristické rozdělením aktivit krajní pravice na subkulturní oblast skinheadského hnutí na jedné straně a republikánskou účast v parlamentu na straně druhé. Období mezi lety 1999 - 2001 znamenalo výrazný nárůst aktivit

¹⁰CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 – 10.

¹¹MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2003, s. 175.

¹²CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, s. 141 - 142.

*neonacistických skinheadských organizací, které do té doby ignorovaly veřejnou politickou činnost. V letech 2002 - 2005 vidíme na jedné straně opětovný pokles aktivit skupin neonacistů, na druhé straně pozvolný nárůst aktivit nových politických stran krajní pravice. Po roce 2005 následuje propojování obou křídel krajní pravice a jejich výrazná aktivizace, trvající až do současnosti.*¹³ Z tohoto zjištění lze usuzovat, že v letech 1989 - 2000 nabíral extremismus na síle a vznikala řada různých hnutí, která měla extremistický nádech.

*„Ne všechny zmiňované skupiny, hnutí či organizace jsou svojí orientací v rozporu s demokratickým systémem našeho státu. Kritériem k jejich zařazení byly především extrémní projevy skupin a jedinců, při různých hromadných akcích narušujících veřejný pořádek, či v některých případech páchání různé trestné činnosti.*¹⁴

Vývoj extremismu na území České republiky v letech 2003-2007

Lze konstatovat, že díky několikaletému úsilí Ministerstva vnitra České republiky, Policie České republiky a dalších resortů a orgánů státní správy, stejně jako zpravodajských služeb, je v současné době tato problematika zabezpečena, jak v rovině preventivní, tak represivní. S ohledem na tyto skutečnosti přistoupilo Ministerstvo vnitra k prezentaci problematiky extremismu v příloze ke Zprávě o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti.¹⁵

Vývoj extremismu na území České republiky v roce 2008

Podle zprávy Bezpečnostní informační služby z roku 2008 byl tento rok přelomový, zejména co se týká vývoje české neonacistické scény. Jak je uvedeno ve zprávě Ministerstva vnitra *„Postupná aktivizace, profesionalizace, politizace, radikalizace a relativní sjednocení neonacistů v ČR, které v důsledku řady příčin započaly již v minulých letech.*¹⁶

¹³CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, s. 142 - 143.

¹⁴Ministerstvo Vnitra České republiky. *Informace o projevech extremistických postojů v České republice*, 1. vyd. Praha, MV ČR, 1995. s. 1-2.

¹⁵Ministerstvo Vnitra České republiky. *Informace o projevech extremistických postojů v České republice*, 1. vyd. Praha, MV ČR, 1995, s. 3.

¹⁶Bezpečnostně informační služba. *Výroční zpráva 2007*. [online] 2008 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2008-09-25-vyrocní-zpráva-2007.html>

Celkově došlo ke změně struktury neonacistické scény. Dvě neregistrované neonacistické organizace, které se hlásí k českému nacionalismu, Národní odpor (NO) a Autonomní neonacionalisté (AN) byly doplněny o oficiální politické uskupení tzv. Dělnickou stranu. „*Dělnická strana oficiálně vznikla v roce 2003 a byla zrušena nedávným rozhodnutím soudu, podle kterého ohrožovala demokracii a podporovala násilí. Tato strana spolupracovala s mnoha uskupeními, například s některými členy Národního odboru, což se snažila před voliči a veřejností utajit ve snaze nebýt přímo spojována s neonacisty. Inspiraci čeští neonacisté získávali především v Německu. Principem těchto spontánních akcí bylo, že byly zorganizovány velice rychle a nečekaně a trvaly pouze několik minut, což znemožňovalo bezpečnostním složkám řádně se připravit a reagovat. Další změnou byla větší kultivovanost a působivější prezentace extrémistických postojů, distribuce propagačních materiálů široké veřejnosti nebo semináře pro nezávislé posluchače.*“¹⁷ V roce 2008 zaznamenala Česká republika velký nárůst extremistických skupin, které se postupně snažily dostat do politiky. Jednalo se zejména o Dělnickou stranu vedenou Tomášem Vandasem. Tato strana, jak bylo zmíněno výše, spolupracovala s neonacistickou odnoží.¹⁸

Vývoj extremismu na území České republiky v roce 2009

„*V roce 2009 se podobně jako v roce předchozím více projevovala pravicová extremistická scéna, respektive její neonacistická část. Ve své činnosti pokračovaly neoficiální hnutí Národní odpor (NO) a Autonomní nacionalisté (AN) a zároveň se začala aktivně projevat i oficiální politická strana Dělnická strana (DS). Tato uskupení se z počátku projevovala podobně jako v roce 2008, byla zde patrná určitá radikalizace. Neustále se snažily oslovit širší veřejnost, hledat nová témata, kterými by přilákaly nové voliče, zaměřovaly se také na mládež, pořádaly různé demonstrace, koncerty a provokativní akce nejrůznějšího typu.*“¹⁹

¹⁷Bezpečnostně informační služba. *Výroční zpráva 2007*. [online] 2008 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2008-09-25-vyrocní-zprava-2007.html>

¹⁸Bezpečnostně informační služba. *Výroční zpráva 2007*. [online] 2008 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2008-09-25-vyrocní-zprava-2007.html>

¹⁹Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 1. čtvrtletí roku 2010*. [online] 2010 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2010-1q-zprava-extremismus.html>

Vývoj extremismu na území České republiky v roce 2010

K vývoji neonacistické extremistické scény v roce 2010 můžeme najít mnoho významných změn. Zásahy Policie České republiky, opatření bezpečnostních složek státu a některá rozhodnutí soudu způsobila, že se neonacistická scéna ocitla v krizi a došlo k výraznému poklesu jejich aktivit a demonstrací. V důsledku obav z preventivních opatření a kroků státu docházelo k přeskupování a fragmentaci struktury neonacistické scény. Vznikala spíše menší uskupení a skupiny, které postrádaly vůdčí osobnost a byly velmi špatně organizovány.²⁰ „V únoru roku 2010 byla rozhodnutím soudu zrušena Dělnická strana (DS) a její úlohu převzala Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS), kam také přešla většina členů zrušené strany. Národní odpor (NO), který byl nejvýraznějším uskupením, ztrácí své postavení a většina jeho poboček nevyvíjí v roce 2010 žádnou činnost a potýká se s finančními problémy. Autonomní nacionalisté (AN) byli také zasaženi krizí, ale jejich skupina i nadále funguje a v průběhu roku uspořádá i několik veřejných shromáždění a demonstrací.“²¹ Lze konstatovat, že důsledkem větších zásahů Policie České republiky proti neonacistické scéně a zrušením Dělnické strany byla neonacistická scéna oslabena a ústřední úlohu převzala Dělnická strana sociální spravedlnosti, kde právě také pár členů Národního odporu získalo členství.²²

Vývoj extremismu na území České republiky v roce 2011

Během roku 2011 můžeme pozorovat výrazný nárůst aktivit jak pravicově, tak levicově orientovaných extremistů, zejména co se týká pořádaných akcí, kterých bylo zaznamenáno více než 300.²³ „Česká pravicová extremistická scéna se snažila obnovit svou aktivní činnost,

²⁰Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 1. čtvrtletí roku 2010.* [online] 2010 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2010-1q-zprava-extremismus.html>

²¹Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 4. čtvrtletí roku 2010.* [online] 2011 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2010-1q-zprava-extremismus.html>

²²Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 4. čtvrtletí roku 2010.* [online] 2011 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2010-1q-zprava-extremismus.html>

²³Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 4. čtvrtletí roku 2011.* [online] 2012 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2011-4q-zprava-extremismus.html>

kteřá byla poslední dva roky víceméně omezena. Hlavní a nejvýraznější pravicovou stranou zůstává Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS), která v březnu tohoto roku pořádala jednu z největších akcí v Novém Bydžově, kde se sešlo až 500 příznivců. Hlavním cílem bylo získat podporu veřejnosti a nové příznivce, což se organizátorům povedlo. Další akce proběhly například na Šluknovsku, kdy strana získala podporu obyvatelů problémových oblastí. DSSS se snažila získat i nové mezinárodní kontakty a spolupracovala především s německou National demokratische Partei Deutschland (NDP).²⁴

Vývoj extremismu na území České republiky v roce 2012

Jak vyplývá, z hodnocení bezpečnostně informační služby, nepředstavují aktivity extremistů v tomto roce výraznou hrozbu ohrožující demokracii České republiky, ale i přesto došlo k několika akcím pořádaných zejména pravicovou extremistickou scénou. „Na začátku roku se DSSS věnovala především přípravám předvolební kampaně do krajských podzimních voleb a její předseda Tomáš Vandas dokonce oznámil kandidaturu na prezidenta republiky. Cílem této kandidatury bylo zejména přilákat zájem médií a zviditelnit stranu“.²⁵

Vývoj extremismu na území České republiky v roce 2013

„Ve sledovaném období došlo v některých regionech ke zvýšení mezietnického napětí. Spouštěcím mechanismem bylo několik incidentů mezi zástupci romské menšiny a majoritní společností. Jejich výsledkem byla řada protiromských demonstrací v Duchcově a Českých Budějovicích. Přestože mezi účastníky těchto akcí byla i řada pravicových extremistů, dominantní část tvořili běžní občané, kteří ventilovali svou nespokojenost s podle nich nedostatečným řešením problémů s romskou minoritou a s přístupem veřejných orgánů zodpovědných za tuto oblast. Protiromské nálady části společnosti se pokusily využít i pravicoví extremisté. Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS) dne 22. června 2013 v Duchcově uspořádala demonstraci, které se zúčastnilo zhruba tisíc osob, z nichž

²⁴Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2011.* [online] 2012 [[cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://bis.cz/2011-2q-zprava-extremismus.html>

²⁵Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2011.* [online] 2012 [[cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://bis.cz/2011-2q-zprava-extremismus.html>

zhruba polovina patřila k DSSS. Další výraznější událostí ve sledovaném období byla demonstrace Dělnické mládeže a DSSS v Přerově, kterou tyto subjekty uspořádaly v souvislosti s oslavami 1. máje. Shromáždění, kterého se zúčastnilo 300 – 400 osob, proběhlo v klidu a bez narušení veřejného pořádku²⁶ Z informací BIS se dá usuzovat, že extremistická scéna stagnuje a nenabírá dále na síle, i když stále je zde několik přívrženců těchto skupin, kteří se účastní pochodů namířených zejména proti romskému etniku a páchají trestnou činností, která má rasový podtext.

1.3. Formy extremismu v ČR

Extremismus se vyskytuje hlavně ve čtyřech základních formách. Extremismus politický, který se dělí ještě na pravicový a levicový, dále pak extremismus náboženský, ekologický a extremismus etnický neboli regionální.

Politický extremismus

„Politický extremismus je většinou politiky vymezován, jako protiklad svobodomyšlné demokracie s tím, že je doprovázen extremistickými veřejnými postoji, včetně organizované činnosti v rámci extremistických politických subjektů. S politickým extremismem se lze setkat v různých podobách a prostředích. V České republice je politický extremismus používán ve státní sféře jako úřední pojem. Nejedná se však o pojem právní v tom smyslu, že by byl obsažen v některé ze zákonných norem. Politický extremismus lze dále rozdělit na dvě varianty, ve kterých se nejvíce vyskytuje.“²⁷ Politický extremismus se dělí na extremismus pravicový a levicový, který níže popisují.

Pravicový extremismus

Pravicový extremismus popírá princip rovnosti lidí, jako duchovního základu demokratického státu. Projevuje se jednostranně vyšším hodnocením vlastního etnika, rasy, národa (etnocentrismus, rasismus, vyhraněný nacionalismus) a ve snižování skupin, které jsou jiné

²⁶Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2013.* [online]. 2014 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2013-2q-zprava-extremismus.html>

²⁷CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus.* 1. vyd. Praha: Portál, 2007, s. 12.

neboli cizí (xenofobie, antisemitismus, nenávisť vůči všem cizincům).²⁸ „Většina ideových koncepcí dnešních pravicových extremistů vychází z nacionalistického a rasistického základu. Jejich podstatou je představa, že příslušnost k národu nebo rase určuje hodnotu a kvalitu člověka. Z této představy potom mají vycházet i lidská a občanská práva, a proto společnost má být budována na principu monokulturnosti, kromě toho pravicová extremisté propagují autoritativní politický systém, v němž splývá stát a etnicky homogenní národ v přirozenou entitu, jejichž vůli vyjadřuje politická elita či charismatický vůdce.“²⁹

Levicový extremismus

Levicový extremismus klade do popředí princip rovnosti a snaží se jej rozšířit na všechny oblasti společenského života. V konečném důsledku to však znamená, že srovná lidi takovým způsobem, že zanikne individuální lidská svoboda. Ve zdůrazňování fundamentální lidské rovnosti se tyto komunistické ideologie shodují s duchovním základem demokratického státu, ale vyvozují z toho základu externí důsledky. „Odmítají dosavadní politické tradice a kulturu, přičemž předpovídají zrození nového člověka, který se rozejde se všemi dosud známými formami společenského uspořádání a přivede stav úplné spokojenosti a harmonie na zemi. Levicoví extremisté usilují o revoluční převrat existujícího sociálně-politického řádu. Všichni levicoví extremisté se přitom jasně hlásí k revolučnímu násilí.“³⁰ Levicoví extremisté mohou vycházet z ucelené ideologie anarchismu nebo komunismu a dále z komunistických odnoží.

Náboženský extremismus

„Náboženství podle fundamentalistů nelze oddělovat od práva a politiky. Dokladem toho jsou snahy fundamentalismů o oživení společnosti a její zásadní změnu ve všech oblastech na základě konkrétní náboženské doktríny. Přesto, že náboženský fundamentalismus vykazuje znaky antimodernismu je produktem moderního světa a prostupuje řadu různorodých

²⁸DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 32.

²⁹DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 32.

³⁰DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 39.

náboženství. Jako program komplexního přetváření společnosti ve shodě s náboženskými principy, lze náboženský fundamentalismus oprávněně hodnotit jako určitou osobitou extrémní politickou ideologii, která vyjadřuje tužby chudého městského obyvatelstva a nižších středních společenských vrstev. Nárůst náboženského fundamentalismu v průběhu posledního desetiletí zmátl řadu odborníků, kteří tvrdili, že svět postupně sekularizuje a náboženské hodnoty jsou nahrazovány hodnotami materiálními. Na základě výše uvedeného je potom možné hovořit o náboženském extremismu, který sleduje uchopení politické moci a nastolení nějaké podoby teokracie nebo závažným způsobem porušuje základní lidská a občanská práva (např. hromadnými sebevraždami za účelem spasení či očistění světa nebo v případě islámských komunit vraždami pro čest).³¹

Ekologický (environmentální) extremismus

V dnešní době se do popředí dostává také ekologický neboli environmentální extremismus, který je spojen s destruováním demokratických principů a popíráním některých základních lidských práv a svobod. *„Záchrana země, podle diktátu environmentálních extremistů, sebou nese zánik západních liberálních demokracií a potlačení některých lidských práv, neboť jde o popření moderního způsobu života a současné globalizace. Jedná se o typ extremismu, který je dnes obtížně definovatelný, a proto je obtížné pod něj radit různá radikální ekologická hnutí. V tomto ohledu je nutno zdůraznit, že environmentalismus se sice hlásí k principům ekologie, ale proniká za její hranice, zejména do oblasti politiky, kde se stává specifickou politickou doktrínou s pseudonáboženským přídechem. Jak uvádí Miroslav Mareš, antidemokratičtí, protože stávající liberální reprezentativní demokracii považují za lidsko-centrickou a své požadavky uvádějí a zároveň ospravedlňují formulacemi jako ve jménu Matky Země stromů či zvířat apod. Lze je označit za anticivilizační, neboť odsuzují vše, co je spjaté s dnešním moderním způsobem života.³²*

³¹DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 46.

³²DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 49.

Etnický a regionální extremismus

„Dále se jedná o projevy etnického a regionálního extremismu, v jejichž rámci je prosazována kulturní a politická výlučnost etnika či regionu, což nemusí být samo o sobě extremistické, přistupují sem však separatistické požadavky, požívání nedemokratických metod včetně násilí. Dnešní etnický a regionální extremismus není přítomen v demokratických společnostech pouze latentně, ale je spojen s projevy intolerance, xenofobie a nenávisli ke všem, o kterých se extremisté domnívají, že nepatří do slušné společnosti. Přesvědčení o vyvolenosti vede především politické adolescenty k extrémnímu patriotismu a nacionalismu, který je projevem přeceňování vlastní kultury a podceňování kultury jiné - cizí. Etnocentrický pohled se potom stává východiskem pro asimilační politiku, která požaduje úplné zařazení cizích etnických skupin a menšin do určitého homogenního etnického národa. Prioritní důraz na vlastní etnikum vede etnické extremisty k tomu, že nerespektují nebo poškozují demokratické principy a základní práva ostatních lidí. Etnocentrické, nacionalistické i historické tradice mnohdy etnický extremismus přibližují pravicovému extremismu. Ovšem existují i levicová etnicko-nacionalistická hnutí, a to zejména tam, kde je levice tradiční opozicí vůči centralistickým tendencím metropole.“³³ Etnický extremismus je vázán na netolerantní prosazování zájmů etnik či regionů, které usilují o separaci. Je pro ně charakteristické netolerantní prosazování zájmů vůči ostatním etnikům, národům či regionům.³⁴

1.4. Symbolika extremistických hnutí

„V rámci boje proti extremismu se na symboliku klade mimořádný význam, který je ovšem často přehnaný. Extremistická symbolika je pouze jedním z vnějších znaků extremismu. Nelze říci, že pokud není užívána extremistická symbolika, je extremismus utlumený či neexistující a naopak, ne každé veřejné užití symboliky historických totalitních režimů je uskutečněno s extremistickou motivací. Pro poznání extremismu je třeba znát extremistickou symboliku,

³³DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 49.

³⁴DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 49.

*sama o sobě však tato znalost k efektivním postupům proti extremismu nestačí.*³⁵ Pokud člověk bude znát základní typy symboliky extremistických hnutí, tak to je jenom krůček k tomu, aby byl schopen členy těchto hnutí odhalit, protože v dnešní době symboly užívané extremisty spadají jako značky renomovaných firem a spektrum populace, která tyto značky nosí je rozmanitá a tak nemusí patřit k členům takových hnutí.

„Symbolika extremismu má představovat odlišnost od většiny běžné společnosti. Jde o znaky, které mají symbolizovat jejich názory, ideály, ale také mohou symbolizovat určitou nespokojenost. Používání symbolů, jakožto písmen, se začalo používat kolem 3. století před Kristem. Jedná se o runu, starobylé, germánské hláskové písmo.“³⁶ Můžeme konstatovat, že extremistická hnutí, zejména pak neonacistické odnože se odvolávají na starobylé germánské učení, berou si z něho většinu znaků a používají také písmo zvané runové.

„Pro extremistická hnutí jsou to tedy běžné symboly. Pokud však někdo nosí na oblečení nášivky některých znaků extremistických organizací, nelze je stíhat jen proto, že nosí na sobě znak nebo symbol, ale může být stíhán za propagaci nebo za ztotožňování se s ním. Jsou tedy důležité různé právní aspekty, které musejí být dodrženy, aby docházelo k trestnému stíhání osoby, která se ztotožňuje s hnutím. Takovým jedním z nejznámějších symbolů může být například hákový kříž, který prezentuje minulý režim, německou NSDAP nebo neonacisty, kteří jej používají v dnešní době. Jde o znak, který lze označit jako prvopočátek runového písma.“³⁷

Dříve, než budu zmiňovat problematiku symbolů užívaných členy extremistických hnutí, je potřebné, abych vysvětlil základní obsah pojmů symbolika, emblém, runa a atribut.

JUDr. Jan Chmelík uvádí, že symbol je *„mluvené neb obvyklé znamení čili značka pro nějaký předmět.*“³⁸ Typickými symboly jsou například písmena abecedy, číslice, interpunkční a matematická znaménka, chemické, fyzikální, meteorologické a další značky, které se

³⁵MAREŠ, Miroslav; SVOBODA Ivo; STEHLÍK Eduard. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 37.

³⁶CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 27.

³⁷CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 29.

³⁸CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 26.

vyvinuly jako zkratky, nebo vznikly dlouholetými zvyklostmi jejich používání. Řada symbolů je převzata z řecké a římské mytologie, kdy každé božstvo mělo svůj vlastní symbol.³⁹ „Nejvíce symbolů však pochází z dob křesťanství, kdy hlavním symbolem byl kříž.“⁴⁰

„**Symbolika** je nauka o vzniku, tvorbě a významu symbolů, jejich nošení a užívání.“⁴¹ Za předchůdce symboliky je považováno obrazové písmo starých Egyptů. Mimo symboliky grafické existuje řada dalších symbolik např. symbolika barev, která je používána zejména u hnutí Skinheads.⁴²

„**Emblém** je synonymem symbolu. Emblémy je odznak příslušnosti povolání, vyjadřující povahu, vlastnosti, příslušnost určité osoby, která takový emblém nosí nebo užívá.“⁴³

Runa je germánské písmo, které bylo nalezeno zejména v památkách germánských kmenů především na území severských států. Runové písmo bylo považováno za tajné, později bylo převzato fašistickým hnutím. Z runového písma vznikla v severských státech runová abeceda o 24 znacích. Později díky fašismu se tato abeceda také označovala jako tzv. fulthark.⁴⁴

„**Atribut** je příznačná vlastnost, dominující charakteristika pro určitý jev, skupinu jevů, pro určité společenství lidí. Můžeme také hovořit o skupině zástupných znaků charakteristických pro určitou skupinu osob spojených společnou ideou, způsobem chování a jednání.“⁴⁵

1.4.1. Symbolika barev

Dominujícími barvami pro hnutí Skinheads jsou barvy černá, bílá a červená, které ve své podstatě kopírují kombinaci barev a symbolů typických pro fašistické diktatury, zejména pro nacistické Německo, ve kterém tuto kombinaci barev prohlásil za národní barvy Adolf Hitler.

³⁹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 26.

⁴⁰CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 27.

⁴¹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 27.

⁴²CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 27.

⁴³CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 26.

⁴⁴CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 27.

⁴⁵CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 27.

„Bílá barva je obecně symbolem jistoty, čistoty a nevinnosti. Tato barva znamená pro fašistické diktatury čistotu rasy, čistotu národa. Červená barva je symbolem ohně, krve, ale rovněž revoluce. Pro fašismus se stala tato barva symbolem krevního pouta. Černá barva obecně znamená smrt, avšak též odhodlání. Symbolizuje anarchii, nenávist ke všem, kteří przní čistou rasu, a předurčuje jejich zánubu. Kombinace těchto tří barev nebo alespoň zvláště barvy černé a bílá, lze nalézt téměř na všech fašistických symbolech i symbolech nošených příznivci fašistické diktatury a ideologie. Tato barevná kombinace však povyšuje řadu germánských keltských a vikingských symbolů, které by jinak byly považovány za historické symboly, na symboly propagující rasovou nesnášenlivost, výlučnost, rasovou diskriminaci apod.“⁴⁶ Tyto barevné kombinace jsou typické u hnutí, které se hlásí k pravicovému extremismu. Jedná se zejména o členy neonacistických odnoží.

1.4.2. Symbolika čísel

„Řada symbolů užívaných přívrženci hnutí Skinheads, případně i jiných hnutí, jejichž ideologickou náplní činnosti je vyznávání ideálů Adolfa Hitlera, propagující ideologii fašismu, nacismu nebo neonacismu, je kombinována s číselnými symboly. Tato čísla téměř vždy vyjadřují pořadové číslo písmena v abecedě. Jsou jakýmsi kryptogramem iniciál významné osobnosti fašistického Německa. Obvyklými kombinacemi nejvíce používanými jsou 14, 18, 88.“⁴⁷

14 vyjadřuje 14 slov anglické věty: *We must secure the existence of our people and a future for white children*. Autorem této věty je David Lane (USA), který byl pro tuto proklamaci v roce 1985 odsouzen na 190 let vězení. V českém překladu jde o 10 slov (tato číslice se může objevit jako modifikace číslice 14, se stejným významem) věty překladu z anglické verze, a to: *My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí*.⁴⁸

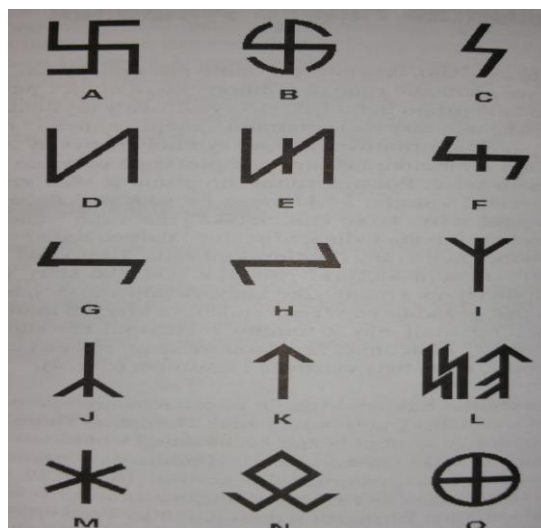
⁴⁶CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 35 - 36.

⁴⁷CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 36.

⁴⁸CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 36.

Postupem vývoje runové abecedy vznikl tzv. fulthark. Jde o znaky vycházející z runové abecedy, které si přisvojili fašisté. Každý znak představoval určitou ideologii fašismu. Zde je několik symbolů vycházejících z runy, které byly využívány fašismem, hnutím Skinheads.

Obrázek 3 – Runy užívané hnutím skinheads⁵³

„A: Hakenkreuz je hákový kříž, jinak označovaný i jako svastika. Původně šlo o pohanský germánský znak Donnera (Thora), boha hromu. Velmi podobný symbol nacházíme i v hinduistické kultuře, kdy však ramena kříže směřují vlevo. Hinduistická legenda uvádí, že reverzní svastika přináší svému strůjci neštěstí. Během 19. století začala být svastika považována za symbol nacionalismu a v období po roce 1918 ji přijala brigáda Ehrhardt a další jednotky Freikorpsu a SS, které je nosily na uniformách nebo na výzbroji.“⁵⁴

„B: Sonnenrad neboli svastika slunečního kola, která v nordických dobách vyjadřovala představu slunce. Stejně jako předcházející symbol, i tento runový znak se stal symbolem nacismu.“⁵⁵

C: Sig-Rune je runou vítězství. Kolem roku 1932 zaměstnanec firmy na výrobu odznaků navrhl a nakreslil Sig-runy jednu vedle druhé. Tím vytvořil jedinečné SS-runnen, které se

⁵³CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 38.

⁵⁴CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 37.

⁵⁵CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 37.

od té doby začaly používat v celé nacistické organizaci.⁵⁶

D: Ger-Rune se stala se v nacistickém Německu symbolem společného ducha.⁵⁷

E: Wolfsangel - označován také jako vlčí hák, byl původně pohanským talismanem s magickou silou odhánějící vlky (odtud také vlčí hák). Jako symbol jej v 15. století používali méně pověřiví rolníci v období povstání. Fašisty byl považován za symbol svobody a nezávislosti.⁵⁸

F: Varianta E jde o pozměněnou verzi wolfsangel s hákovými rameny, kterou nosili příslušníci NSDAP (National Sozialistische Deutsche Arbeiterpartei) Německá nacionálněsocialistická dělnická strana), později je převzala holandská SS.⁵⁹

G: Opfer-Rune - tato runa symbolizovala sebeobětování a připomínala nacistické mučedníky z mnichovského puče v roce 1923. Pro nacisty byla tato runa symbolem úcty vojákům, kteří padli za ideály nacismu.⁶⁰

H- Eif-Rune - symbolizovala horlivost a nadšení. Původně to byly insignie zvláště vybraných a prověřených adjutantů SS přidělovaných pro osobní potřeby Hitlera. V roce 1929 ji nosil i Rudolf Hess.⁶¹

I: Leben-Rune - runa života. Tato runa symbolizovala život. Objevovala se i na dokumentech a hrobech, kde označovala datum narození.⁶²

J: Toten-Rune - známá i jako runa smrti, symbolizovala smrt a byla užívána na dokumentech a hrobech, kde udávala datum smrti.⁶³

⁵⁶CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 38.

⁵⁷CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁵⁸CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁵⁹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁶⁰CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁶¹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁶²CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁶³CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

K: Tyr-Rune - symbol boha války a také symbolem vůdcovství v bitvě. Běžně ji používaly jednotky SS místo křesťanského kříže k označení hrobu. Později byla označením specialistů náborového a výcvikového oddělení SS.⁶⁴

L: Heilszeichen - runa prosperity představovala úspěch a štěstí. Často se objevovala na prstenu SS s umrlčí lebkou.⁶⁵

M: Hagall-Rune - zastávala v nacistické filozofii místo neotřesitelné věrnosti, jež byla od všech příslušníků SS očekávána. Byla zobrazena na řadě ceremoniální výstroje, zejména na svatebních úborech.⁶⁶

N: Odal-Rune - symbolizovala příbuzenství a rodinu. Byl to odznak Rasového a osídlovacího úřadu SS. Symbolizovala také čistotu rasy.⁶⁷

O: Keltský kříž - v současné době nejčastěji používaný runový symbol, příznivci hnutí skinheads používají jako náhražky za svastiku a trigium. Je spojením řeckého kříže a kruhu. Kříž v kruhu, který obvykle i přesahuje okraje kruhu, je znám již jako staroegyptská značka slunce, budoucího života, a může být do něj vložen jakýkoliv jiný symbol. Stal se symbolem řady skupin mládeže v celé Evropě, jejichž politický program, spíše ideologie je silně xenofobní, rasistický, protietnický a protinárodnostně orientovaný.⁶⁸

1.4.4. Symbolika křížů

„Znamení kříže lze považovat snad za nejstarší symbol - značku - v dějinách lidstva. Původně označoval cesty v římských katakombách a později byl kříž využíván na rakvích, sarkofázích a rituálních předmětech. Kříž byl i symbolem hrdelního trestu, zejména v Asýrii, Babylónii, Peršanů a díky Féničanům se rozšířil do celého Středozeří.“⁶⁹

⁶⁴CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 39.

⁶⁵CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 40.

⁶⁶CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 40.

⁶⁷CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 40.

⁶⁸CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 40.

⁶⁹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 40.

Nejrozšířenější kříž, který, je pravicovými extremisty používán je tzv. hákový kříž (svastika). Dalším křížem, který, je hojně využíván je keltský kříž zvaný též jako Ódinův kříž „V současné době je kříž používán v křesťanství jako označení nespravedlivě vykonaného trestu, přijatého jako boží vůle. Symboly kříže se začaly zneužívat ve 20. století jako symboly protiprávní, rasistické a etnické. Docházelo ke zneužívání buddhistické svastiky německými nacisty, jako symbolu násilí, etnických a národnostních čistek ve střední Evropě. Adolf Hitler chtěl použít jednoznačný symbol na oko, který však v sobě bude skrývat nejednoznačný obsah, který lze široce vykládat a použít jej ve všech souvislostech. Dalším historickým přelomem v úloze kříže jako symbol, se stal konec druhé světové války. Symbol hákového kříže byl přímo odsouzen norimberským tribunálem, jako symbol nacionálního socialismu. Od té doby se začal hákový kříž zaměňovat za jiné podoby symbolů se stejným smyslem používání. Za záměnu hákového kříže byl používán keltský kříž.“⁷⁰ Extremistické skupiny se inspiroují zejména starogermánskou a keltskou symbolikou. Některé druhy křížů se tedy objevily jako symbol fašismu a jsou to tedy:

Toulonský kříž - využívají jako svůj symbol fašisté, hlásící se ke Španělsku. V České republice je v podstatě vzácností a příznivci hnutí Skinheads zatím není užíván, navíc se jedná o symbol vysoce postaveného a zasloužilého funkcionáře tohoto hnutí.⁷¹

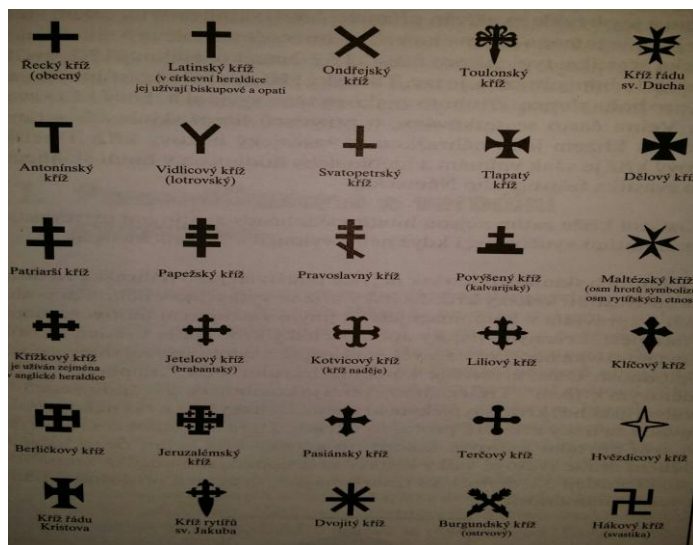
Berličkový kříž, Jeruzalémský kříž - jsou symbolem rakouských katolických fašistů. V hnutí Skinheads je užíván příznivci na jižní Moravě. V Rakousku jde o zakázaný symbol, jehož používání je přísně trestáno.⁷²

⁷⁰CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 41.

⁷¹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 42.

⁷²CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 42.

Obrázek 4 – Symbolika křížů⁷³

Dvojitý kříž - byl využíván jako symbol útvarů Waffen-SS (zbraní SS) V současné době je užíván příznivci hnutí Skinheads působících zejména v severních Čechách a na severní Moravě.⁷⁴

Burgundský kříž byl symbolem belgických, španělských a francouzských fašistů. V současné době je využíván jako symbol příznivci hnutí Skinheads v Praze, Plzni a Liberci.⁷⁵

Hákový kříž je obecným symbolem fašismu a je využíván příznivci hnutí Skinheads na celém světě. Je zřejmé, že ramena jsou otočena doleva a nikoli, jako původní otočení ramen doprava, to byla svastika. Typické pro fašistické Německo. Ostatní kříže nejsou symboly hnutí Skinheads ani jinými extremistickými hnutími využívány, i když nelze vyloučit v budoucnu opak. V hnutí Skinheads je nejvíce používán, jako náhražka za fašistickou svastiku keltský kříž.⁷⁶

⁷³CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 43.

⁷⁴CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 42.

⁷⁵CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 43.

⁷⁶CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 44.

Keltský kříž se vyskytuje v několika podobách a zpravidla v kombinaci ještě s dalšími motivy například se zařatou pěstí nebo nápisy.⁷⁷

Obrázek 5 – Keltský kříž⁷⁸

1.5. Projevy extremismu na internetu

Extremismus patří mezi velmi nebezpečné formy informační kriminality. Je třeba si uvědomit, že internetové projevy jsou náchylné k negativnímu ovlivňování rizikových uživatelů. K projevům nesnášenlivosti nepatří pouze psaný projev, ale také projevy obrazové (např. nacistická symbolika) a zvukové (například záznamy neonacistických hudebních skupin). Internet užívají především děti a dospívající mládež. Mezi typické formy nesnášenlivosti patří hanobení na základě určitých diskriminačních znaků, podněcování k nesnášenlivosti a schvalování protidemokratických a nelidských režimů a hnutí. Každý internetový útok má své přímé i potenciální oběti a počet osob, kterých se takto šířená nesnášenlivost dotkne, je enormní. Podle odborníků je navíc možné vysledovat velmi jemnou hranici mezi internetovým projevem nesnášenlivosti.⁷⁹

⁷⁷CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 44.

⁷⁸CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 44.

⁷⁹Projevy extremismu na internetu. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 25.11.2010 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/projevy-extremismu-na-internetu.aspx>

Kde se extremismus vyskytuje nejčastěji?

- * Webové stránky extremistických hnutí, specifické internetové portály,
- * Sdílené fotografie a extremistická videa, hudba, texty apod.,
- * Diskuse, nesnášenlivé texty a komentáře pod internetovými články a příspěvky,
- * Sdílení dat v uzavřených internetových sítích.⁸⁰

*„Na internetu platí, že odpovědnost za konkrétní nesnášenlivý příspěvek nese vždy autor. Jeho dohledatelnost, však může být díky šikovnosti některých hackerů a přesměrování IP adres velmi složitá“.*⁸¹ Internetový extremismus může být velmi nebezpečný a má bohužel v poslední době vzrůstající tendenci. Prioritou českých orgánů je tedy odhalování a postih všech projevů extremismu a snaha o jejich eliminaci. Na odhalené projevy nesnášenlivosti je dle závažnosti pohlíženo jako na přestupek, nebo trestný čin, přičemž pachatel může být odsouzen k trestu odnětí svobody ve výši až pěti let. *„Základní rámec odpovědnosti proto nese také provozovatel internetové sítě, na níž je příspěvek vyvěšen. V případě rozhodnutí soudu či příkazu Policie je jeho povinností daný příspěvek, stránku či odkaz okamžitě odstranit nebo zablokovat. Problémem při odhalování extremismu může být i fakt, že velkou část závadných materiálů obsahují webové stránky, jejichž poskytovatelé nesídlí na území České republiky, ale provozují je ze zahraničí. Příslušné české orgány se tak musí obrátit na zodpovědné úřady daného státu. Extremistickými projevy na internetu se nejčastěji pachatelé mohou dopustit podle platného TZ následujících trestných činů: §403 založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka, §404 projev sympatií k hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka, §352 násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, §355 hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a §356 podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.“*⁸² Jak z výše uvedeného textu vyplývá, tak jakékoliv sdílení, komentáře a projevy, které naplňují, znaky extremismu, jsou dle platných zákonů protiprávním jednáním. Jsou to, jak přestupky,

⁸⁰ Projevy extremismu na internetu. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 25.11.2010 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/projevy-extremismu-na-internetu.aspx>

⁸¹ Projevy extremismu na internetu. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 25.11.2010 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/projevy-extremismu-na-internetu.aspx>

⁸² Projevy extremismu na internetu. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 25.11.2010 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/projevy-extremismu-na-internetu.aspx>.

tak i trestné činy. Proto sdílení na sociálních sítích patří mezi nejnebezpečnější, jelikož je prostředkem pro organizování extremistických hnutí, a to i jako způsob upevňování struktur tohoto hnutí.

2. Etnické skupiny v České republice

V této kapitole zmiňuji etnika, která jsou dle mého názoru a zkušeností nejvíce ohrožena rasovými útoky - romská, vietnamská a židovská etnika.

2.1. Charakteristika romské komunity

Jednou z nejpočetnějších etnik v České republice jsou Romové. Vzhledem k tématu mé bakalářské práce budu největší část této kapitoly věnovat právě romské minoritě, protože se jí dle mého názoru téma rasismu nejvíce dotýká. Pro lepší orientaci v tématu bych v úvodu začal historií tohoto etnika.

Nečas ve své publikaci Romové v České republice uvádí, že Romové pobývali několik staletí na území upadající Byzantské říše, odkud se postupem času rozmísťovali dále na Balkánský poloostrov. Romské podkasty, které se odštěpovaly od různých kast, pronikaly hlouběji na balkánské teritorium a pokračovaly v ditochomickém dělení na usedlé a kočovné skupiny. Usazovali se zejména kováři a muzikanti.⁸³ Z uvedeného vyplývá, že zpočátku se u nás usazovali nižší kasty tohoto etnika.

„Do Evropy pronikly romské skupiny náhle a soustředěně v průběhu roku 1417 a bezprostředně po něm. V čele organizovaných skupin stáli představitelé s vlivnými tituly, kteří svůj početný doprovod všude prezentovali jako vykonavatelé poutí, a tak mu nepřímo zajišťovali daleko příznivější počáteční přijetí. Romové jsou doloženi českými prameny roku 1417 ve Znojmě a v Praze, z čehož vyplývá, že romské skupiny našimi zeměmi v období velké migrační vlny pouze procházely. K největšímu usazování Romů na našem území docházelo až v období poloviny 19. století, kdy vznikaly největší romské osady na Moravě u obcí Brno-Černovice, Strážnice, Oslavany, Bojkovice, Bohusoudov, Luhačovice a Svatobořice. Své nároky na usazení si probojovávali Romové na domácím obyvatelstvu řadu let, ne vždy úspěšně. Jejich jednopokojové domky musely být umístěny v jisté vzdálenosti za samotnou

⁸³NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, s. 19.

*obcí. Počet obyvatel tábora se pohyboval od 30 do 100 osob.*⁸⁴ Z toho můžeme usuzovat, že Romové se u nás usídlili v polovině 19 století a hned začali vznikat velké Romské osady, v jejichž čele stál představitel s vlivným titulem. Snahy o usazení Romů nebyly vždy jednoduché, jak vyplývá z výše uvedeného textu. Již od počátku neměli Romové jednoduché podmínky k životu na našem území.

*„Během rozpadu Československé republiky se romská populace bezděčně vyskytovala na čtyřech státních teritoriích. Roku 1939 byl vyhlášen říšský Protektorát Čechy a Morava, na fiktivně autonomním protektorátním území žily tři skupiny obyvatelstva. Mezi tyto tři druhy patřily Němci, kteří byli preferovanou skupinou, dále Češi, kteří měli méněcenné postavení a jako poslední občané neárijského původu Romové - tuto skupinu tvořili obyvatelé zbaveni nejenom základních práv a svobod, ale i jakékoliv právní ochrany. V této skupině čekali vedle Židů na konečné řešení své otázky také Romové. Genocidu za druhé světové války přežilo v českých zemích nejvýše 1000 autonomních Romů.*⁸⁵ Romové společně s Židy patřili v období války mezi dvě nejohroženější etnika a to z důvodu konečného řešení rasové otázky, kterou razantně prosazoval Adolf Hitler.

*„Početní stavy romské populace se zjišťovaly až po r. 1945 a dosažené výsledky udávaly hodnotu 16 752 a to bylo 0,19 % z celkového počtu obyvatelstva. Statistická šetření se přitom prováděla bez vědomí sčítaných a tak množství sčítaných mohlo být daleko vyšší. Při sčítání v roce 1991 žilo v České republice 151 000 osob romské národnosti. Romská populace se přitom stále více urbanizovala a její poměšťování pokračovalo. Z měst měla největší počet Romů kromě hlavního města Prahy zvláště města Ostrava a Most. Nejromštějšími okresy byly počtem romské populace okresy Ostrava, Most a Teplice.*⁸⁶ Specifické věkové rozložení romské populace se promítalo do ekonomické aktivity Romů, která zůstávala ve srovnání s ostatním obyvatelstvem na nižší úrovni.

„Česká republika patří ke státům, které mají značně vysoké nejenom absolutní, ale také relativní množství romské populace. Podíl Romů na úhrnu obyvatelstva představoval podle

⁸⁴NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, s. 19.

⁸⁵NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, s. 66.

⁸⁶NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, s. 104.

posledního sčítání lidu 1,46 %. Romové tak představují jednu z nejpočetnějších menšin, která se profilovala a emancipovala teprve v nedávných desetiletích a zvláště v polistopadovém období po r. 1989. Základem jejich etnické identity je jazyk, slovesnost a kulturní tradice. Podle kvalifikovaných odhadů žije dnes na území České republiky zhruba 200 000 Romů, kteří jsou za Romy obecně považováni a sami se k této komunitě hlásí.⁸⁷ Romové tvoří v České republice specifickou menšinu. Žijí na samém okraji společnosti. Mají velmi nízkou životní úroveň, vysokou míru nezaměstnanosti a tíživou bytovou situaci, vyznačují se degradovaným stupněm vzdělání a kvalifikace a jsou závislí na podporách. Majorita se vůči nim uzavírá a chová se k nim xenofobně.⁸⁸

2.2. Charakteristika vietnamské komunity

Druhou menšinou, kterou ve své práci zmiňuji je vietnamské etnikum. Neboť jsem sám členem bezpečnostních složek, vím, že i vietnamská komunita se potýká s rasově motivovanými útoky.

„Tato komunita je v Česku tvořena obyvateli vietnamské národnosti, tj. jednak občany České republiky hlásícími se k vietnamské národnosti, jednak občany jiných zemí, zvláště Socialistické republiky Vietnam, majícími v České republice dlouhodobý či trvalý pobyt. Příslušníků vietnamské národnostní menšiny, mající české občanství, žije v České republice 17 462. Největší koncentrace těchto obyvatel se nachází v Praze a Karlovarském kraji. Příchod prvních obyvatel Vietnamu byl zorganizován během období komunistické vlády v ČSFR, mezi lety 1956 - 1967 a později po roce 1973. Vietnamská vláda si slibovala od pobytu svých občanů zvýšení jejich kvalifikace. Po pádu komunistického režimu v Československu se mnoho Vietnamců rozhodlo zůstat, jelikož pro ně byla zdejší situace z ekonomických důvodů výhodnější, než návrat zpět do Vietnamu.“⁸⁹ Z výše uvedeného vyplývá, že se jedná o první generace Vietnamců, kteří zde začali zakládat rodiny a snažili se

⁸⁷NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, s. 105.

⁸⁸NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, s. 104.

⁸⁹WALTER, Daniel. Menšiny – jednotlivé etnické a národnostní menšiny v ČR. *Národní informační centrum pro mládež* [online]. 2014 [cit. 2014-11-01]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/mensiny-jednotlive-etnicke-a-narodnostni-mensiny-v-cr>.

o formu obživy, kterou dnes využívá ke svému životu většina této minority a tou je stánkový prodej.

Brouček uvádí, že první generace se zabývala typickým způsobem obživy, kterým je i dnes zaměstnána velká část této menšiny. Jedná se o stánkový prodej alkoholu a levného textilu (často padělků) dovážených z Číny. Později přibyla i drogová zločinnost (marihuana, pervitin), padělání i nelegální vývoz peněz, vydírání a obchod s lidmi (novodobé otrokářství).⁹⁰

„V posledních letech se čím dál více zdejších Vietnamců rozhodlo zakládat vlastní kamenné obchody, což je příčinou následné migrace dalších Vietnamců. Imigrace z Vietnamu trvá i v současné době, díky nesrovnatelně vyššímu výdělků v České republice, než ve Vietnamu“.

⁹¹ V současnosti se rozvoj kriminality nevyhnul ani této minoritě a trestné činy páchané tímto etnikem již nejsou zanedbatelné a je potřeba tuto situaci řešit. Trestné činy, které páchají příslušníci vietnamské minority, patří mezi jedny ze zvlášť závažných trestných činů.

„Současná situace Vietnamců. Dle ČSÚ na konci roku 2008 byli Vietnamci třetí nejpočetnější národnostní skupinou. Odhady – 70 – 100 tisíc Vietnamců, v letech 2001 – 2007 získalo české státní občanství 343 Vietnamců. V roce 2012 činil počet občanů Vietnamu pobývajících v ČR podle statistik MV ČR cca 57 000 osob, ale skutečný počet je odhadován na 100 000 osob. Převažují Vietnamci v ekonomicky aktivním věku (20 – 50 let), muži – 57 %. Silná nelegální migrace. Vyšší koncentrace ve větších městech (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň), pohraniční oblast s Německem.“⁹² Z uvedeného vyplývá, že počet žijících obyvatel s vietnamskou národností, od 1956 vzrostl téměř o 70 tisíc osob a to je jen odhad, který vychází ze statistik ČSÚ ke konci roku 2008. Silnou ilegální migrací se dá přepokládat daleko vyšší počet příslušníků minority. Vietnamci patří mezi jednu ze tří největších minorit v České republice.

⁹⁰BROUČEK, Stanislav. Mezikulturní dialog. *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR* [online]. 2003 [cit. 2014-10-05]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/res/data/011/001346.pdf> .

⁹¹BROUČEK, Stanislav. Mezikulturní dialog. *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR* [online]. 2003 [cit. 2014-10-05]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/res/data/011/001346.pdf> .

⁹²ŠIBOROVÁ, Jitka. Slideshare. *Vietnamská menšina v České republice*. [online] 2011 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/jitkasiborova/vietnamsk-menina-v-r>

2.3. Charakteristika židovské komunity

Třetí komunitou, kterou představují, jsou Židé. Stejně jako první a druhá komunita je tato menšina ohrožena rasovými útoky ze stran útočníků, kteří jsou nesnášenliví vůči ostatním rasám a tak podnikají útoky směřované proti těmto etnikům.

*„Židé v Česku náleží k aškenázské židovské populaci. První Židé se na území dnešního Česka usídlili asi v 10. století. Tato minorita byla neustále pod tlakem politické moci, křesťanů či hospodářské konkurence, který nejrůzněji přerostl v pogrom či vyhánění Židů. Situace se začala zlepšovat v době osvícenství, avšak v důsledku rostoucího nacionalismu nakonec došlo k tragédii holocaustu, kterou nepřežilo na 80 tisíc českých, moravských a slezských židů.“*⁹³ Židé jsou etnikem, které mělo asi největší problémy s životem na našem území. Důvodem byl politický tlak, hospodářský a křesťanský tlak, který v období války přerostl v pogrom.⁹⁴

Sadek ve své knize *„Židé - dějiny a kultura“* uvádí, že v lednu roku 1939, uprostřed příprav na agresivní válečná tažení, prohlásil Adolf Hitler v Říšském sněmu, že pokud mezinárodní židovstvo rozpoutá válku, bude židovská rasa v Evropě vyhlazena. V programu vyhlazení evropských Židů padlo za obět' několik milionů židovských mužů, žen a dětí.⁹⁵ V období války v rámci konečného řešení židovské otázky položilo život, zejména v koncentračních táborech odhadem celkem asi na 8 milionů Židů. Tím se nejen v České republice, ale také v Evropě snížil celkový počet tohoto etnika.

Pěkný uvádí, že v důsledku komunistické politiky se počet Židů ještě snížil, a ani po obnovení demokracie nepředstavuje židovská menšina více než zlomek původního počtu. Sametová revoluce v roce 1989 se pozitivně odrazila na životě židovských komunit v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. V současnosti se sdružuje deset židovských obcí na území ČR. Rozvoj židovského náboženského života signalizoval i nárůst židovských komunit (kromě

⁹³Federace židovských obcí. *Federace židovských obcí*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/o-nas/>

⁹⁴Federace židovských obcí. *Federace židovských obcí*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/o-nas/>

⁹⁵SADEK, Vladimír et. al. *Židé - dějiny a kultura*. 3.vyd. Editor Leo Pavlát. V Praze: Židovské muzeum, 2005, s. 55.

ortodoxních i o konzervativní a reformní) a kulturních akcí se židovskou tematikou.⁹⁶

„Podle předběžných výsledků sčítání lidu roku 2011 se k židovskému vyznání přihlásilo 1 132 obyvatel. Federace židovských obcí (FŽO) však uvádí, že registruje okolo 3 000 svých členů, a celkový počet Židů v Česku odhaduje na 15–20 000.“⁹⁷

„Židovské komunity mohou opět svobodně provozovat náboženské a kulturní aktivity, mezi kterými je zahrnuta i prezentace izraelské kultury v České republice, jež byla za komunistického režimu bojkotována. Mezi tyto činnosti patří také publikační aktivita Federace židovských obcí, podporující nakladatelství Sefer a měsíčník Roš chodeš.“⁹⁸ Lze tedy konstatovat, že Židé ani po válce nebyli minoritou, která by byla vítána s otevřenou náručí, v době komunismu bylo toto etnikum bojkotováno a neměli prostor pro svobodné žití. Po roce 1989 se pomalu začal rozvíjet židovský život. Podle předběžných výsledků českého statistického úřadu lze konstatovat, že židovská minorita patří v České republice mezi nejméně zastoupené etniku.⁹⁹

⁹⁶PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 2. vyd. Praha: Sefer, 2001, s. 357.

⁹⁷Český statistický úřad [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/170220-14-n_2014

⁹⁸Federace židovských obcí. *Federace židovských obcí*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/o-nas/>.

⁹⁹Český statistický úřad [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/170220-14-n_2014

3. Rasově motivovaný extremismus v Evropě

V této kapitole bych chtěl představit vývoj v zemích Evropy a aktuální situace spojenou s rasově motivovaným extremismem v Německu, Polsku a Slovensku. Jedná se o stručný vhled do situace zmiňovaných zemí.

3.1. Rasově motivovaný extremismus v Německu

McGowan uvádí, že vývoj extremistických hnutí v Německu sahá do roku 1870, kdy započalo formování této scény. Nejvýznamnější směr, který je v Německu prosazován, je pravicový radikalismus a pravicový extremismus. Podstata pravicového extremismu, se vztahovala i na ty extremisty, kteří usilují o totalitární nebo alespoň autoritářský stát, odmítají zastupitelskou parlamentní demokracii, vycházejí z typu nacionalismu, jenž zásadně omezuje občanské svobody jednotlivce a obrací se proti porozumění mezi národy, stejně jako rasismus.¹⁰⁰

„V Německu se nejvýše rozmohly jevy, jako jsou neofašismus a neonacismus. Tyto jevy se v osmdesátých letech 20. století nabyly v Evropě na významu, jak politicky, tak i sociologicky. Termínu neofašismus i neonacismus lze užít k vydělení a označení těch politických hnutí, jež vyznávají politickou orientaci a přesvědčení klasického fašismu meziválečného období. Označení neonacismus se jeví mnohem příhodnější a užívá se ve vztahu k jednotlivcům a skupinám otevřeně prosazující obnovení třetí říše.“¹⁰¹

Neonacisté sami sebe v podstatě chápou jako nástupce NSDAP a usilují o vytvoření totalitárního státu založeného na vůdcovském principu a na rasistickém programu, který má podporovat a chránit německou kulturu a identitu před Židy i dalšími cizími vlivy.¹⁰²

„Nejsmutněji proslavenou osobou západoněmeckého neonacismu byl Michael Kühnen, bez jeho inteligence, osobnosti a jeho schopností by se neonacistické hnutí nikdy nedokázalo

¹⁰⁰MCGOWAN, Lee. Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost. 1. vyd. Praha, 2004. s. 15.

¹⁰¹MCGOWAN, Lee. Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost. 1. vyd. Praha, 2004. s. 15.

¹⁰²MCGOWAN, Lee. Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost. 1. vyd. Praha, 2004. s. 15.

prosadit jako zásadní opoziční faktor, který je potřeba brát vážně. ¹⁰³ Za svůj prvořadý cíl si kladl zrušení zákazu, který bránil opětovnému zformování NSDAP. ¹⁰⁴

„Prudký nárůst neonacistického násilí se objevil v devadesátých letech 20. století ve východním Německu, kde se vzedmula vlna násilí namířená především proti cizincům. Zprávy o takových případech se objevovaly v tisku denně. Když případů zastrašování, žhářství, fyzických útoků a dokonce vražd začalo raketově přibývat, zaměřila se na ně značná pozornost domácích i zahraničních médií, bohužel se však často uchylovala k nežádoucím srovnáním s pronásledováním Židů. Prvořadým terčem byli zahraniční dělníci, žadatelé o azyl a jejich ubytovny v řadě menších i větších měst ve východním Německu. ¹⁰⁵ Z uvedeného vyplývá, že rasově motivované útoky byly vedeny zejména proti cizincům, kteří přijížděli do Německa za prací. Staly se terčem právě proto, že nebyly občany Německa, takže je němečtí občané brali jako nežádoucí a obávali se jich.

„Vedle xenofobního násilí cíleného proti novým imigrantským komunitám přetrvávaly i starší antisemitské předsudky, jež nadále tvořily nedílnou součást neonacistické propagandy. Pravicovní útočníci se soustřeďovaly převážně na židovské hřbitovy či synagogy, které svým původem sahaly hluboko do minulosti a zároveň připomínaly dění třicátých let. Důrazný postup vlády proti tomuto rozvíjejícímu fenoménu měl za výsledek několik odsouzených přívrženců neonacismu. Na základě vynesených rozsudků nad neonacistickými provinilci zchladly neonacistům hlavy. ¹⁰⁶ Na základě rozsudků, které byly vyneseny proti přívržencům neonacistických skupin, se v Německu bezpečnostní situace uklidnila a ubylo útoků s rasovým podtextem.

¹⁰³ MCGOWAN, Lee. *Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost*. 1. vyd. Praha, 2004. s. 16.

¹⁰⁴ MCGOWAN, Lee. *Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost*. 1. vyd. Praha, 2004. s. 16 - 17.

¹⁰⁵ MCGOWAN, Lee. *Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost*. 1. vyd. Praha, 2004. s. 18 - 19.

¹⁰⁶ MCGOWAN, Lee. *Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost*. 1. vyd. Praha, 2004. s. 19 - 20.

3.2. Rasově motivovaný extremismus v Polsku

„Krajně pravicová scéna v Polsku je zajímavou, zdánlivě heterogenní směsicí radikálních přístupů, v kterých se mísí kolektivní paměť na národní minulosti, radikální katolicismus či antisemitismus v různých podobách. Tyto i jiné přístupy jsou konfrontovány s politickými realitami Polska 21. století. Podoba pravicového extremismu v Polsku na konci 20. století a na začátku 21. století je výslednicí několika opěrných bodů. Opěrné body soudobého polského pravicového extremismu tedy jsou:

** tradicionalismus (historická dimenze)*

** nacionalismus (politická dimenze)*

** radikální katolicismus, antisemitismus, antikomunismus (sociokulturní dimenze)*

** antiliberalismus a antiglobalismus (socio - ekonomické dimenze).¹⁰⁷*

Kupka uvádí, že v Polsku je několik politických stran a hnutí, která můžeme označit za extrémně pravicová. K nejvíce radikálním patří Národní obrození Polska, Polská národní jednota, Polská národní strana a v neposlední řadě Krajně pravicové militantní organizace.¹⁰⁸

„Polská národní jednota je ortodoxně katolicko - národní strana, kterou můžeme označit za stranu jednoho muže - intelektuálního guru polského pravicového extremismu a zakladatele strany Boleslawa Tejkowského. Polskou národní stranu můžeme označit jako malý, i když v současnosti nejviditelnější krajně pravicový subjekt, který je respektován především pro svou neamerikanizaci.¹⁰⁹

¹⁰⁷KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 64 s.

¹⁰⁸KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 75 s.

¹⁰⁹KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 88 s.

„Do krajně pravicových militantních organizací můžeme vzhledem k jeho struktuře zařadit polské divize mezinárodních extremistických organizací Blood & Honor a Combat 18. Polské divize mezinárodních extremistických organizací vzhledem k jejich okruhu sympatizantů můžeme zařadit také do analytické kategorie krajně pravicových subkultur.“¹¹⁰

„Ultrapravivová scéna se v Polsku mění. Snaží se o divadelní představení, v nichž alfou a omegou zůstává hra na poctivé obhajující obyčejné občany, zatímco v pozadí zůstávají jako hlavní důvod nenávisť, rasismus a prosazování nelidských hodnot extremismu. Výročí obnovení nezávislosti Polska dne 11. listopadu 2013 vyburcovalo několik desítek mladých ultrapravičáků, jak se dnes politicky korektně nazývají neonacisté, a zaútočilo na squaty Przychodnia a Syrena obývané levicovými radikály. Než Policie zasáhla, hořelo několik aut a násilnosti z tohoto místa se přesunuly do dalších částí města, kde stejná skupina ultrapravicového ražení pokračovala v násilnostech.“¹¹¹

Tyto události odpovídají tomu, když se dostane ke slovu ultrapravice a jen díky včasnému zákroku Policie nedošla situace ještě dál. Je vidět, že krajní pravice v Polsku nabírá na síle a je nutné proti ní účelně a včasně zakročit.

3.3. Rasově motivovaný extremismus na Slovensku

„Na Slovensku působí řada politických stran, sdružení, organizací, subkultur, ale i volných skupin, které je možné označit za představitele krajní pravice. Za představitelku krajní pravice lze považovat především parlamentní stranu Slovenská národní strana. I když v současnosti existují i další organizace (ve formě občanských sdružení a neformálních uskupení).“¹¹² Pokud vycházím ze svých zkušeností a zkušeností zahraničních kolegů je jasné, že extremismus na Slovensku se mění, radikalizuje a počet trestných činů s rasovým podtextem roste. Radikálové dnes používají sofistikovanější metody a už dávno neplatí, že je

¹¹⁰KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 94 s.

¹¹¹Hrebenar. *Polská ultrapravice oslavovala, zatímco státnost Polska pod ranami nácků padla do kanálu*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.hrebenar.eu/2013/11/polska-ultrapravice-oslavovala-zatimco-statnost-polska-pod-ranami-nacku-padala-do-kanalu/>.

¹¹²KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 30 s.

možné je odhalit podle toho, že někde nakreslí hákový kříž. Zlepšila se jejich organizace a při manifestacích a pochodem chodí všichni v černém, aby zůstali anonymní.

„Policie odhaduje počet příznivců extremismu na zhruba 2 000, stovky jsou označeny jako radikální. Aktivita pravicových extremistů výrazně převažuje, zejména v bratislavském regionu. Protiprávní jednání u extremistických skupin mají společný charakteristický znak, je jím motiv jednání – rasová, náboženská nebo národnostní nesnášenlivost, vyjádřená zejména v obsahu jednání. Většina lidí na Slovensku odmítá extremistická hnutí, mnozí však s myšlenkami a názory, které tyto hnutí hlásají, souhlasí.“¹¹³

Nejaktuálnějším tématem je stále romský rasový extremismus. Extremisté odmítají chápat romský problém, jako problém celé společnosti. Toto téma neustále využívají při manifestacích a pochodech. Velká část veřejnosti s těmito názory souhlasí, což umožňuje extremistům získat větší podporu. Jejich nová taktika je vystupovat před lidmi v dobrém světle, jako bojovníci proti nespravedlnosti, dávají si také pozor na obvinění ze strany Policie. V koncepci na roky 2011-2014 je uvedeno, že výrazně převládají pravicoví extremisté nad levicovými z čehož desítky, až stovky skupin jsou velmi rizikové.¹¹⁴

Cílem nové koncepce je vytvořit účinný systém opatření a aktivit zaměřených na ochranu občanů a společnosti před protispolečenským chováním extrémisticky zaměřených jedinců, skupin a hnutí. Úsilím je také eliminace příčin, projevů a následků extremismu.¹¹⁵

¹¹³KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 29 s.

¹¹⁴Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2011 - 2014*. [online] 2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/>.

¹¹⁵Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2011 - 2014*. [online] 2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/>.

4. Rasově motivovaný extremismus v České republice

Rasově motivovaný extremismus ze strany jedince nebo skupiny je nebezpečné protispolečenské jednání. Společnost musí tento druh extremismu řešit, nečekat, že se tato otázka vyřeší sama. Je potřeba, aby docházelo k preventivním opatřením, které zajistí, že k rasově motivovanému extremismu bude docházet co nejméně.

4.1. Trestná činnost s extremistickým podtextem

Z výše uvedeného textu vyplývá, že chování vykazující známky extremismu může mít mnoho podob, jednou z nich je rasově motivovaná trestná činnost. Jedná se o společensky nebezpečný jev. Jednou ze společensky nejzávažnějších forem je rasismus. Rasově motivované útoky jsou některými skupinami obyvatel vnímány velmi citlivě, zejména s ohledem na to, že představují nejenom tragédii jednotlivce, rodiny a v některých případech i celé komunity. Myslím, že je nutné zdůraznit, že k extremistickým útokům je třeba přistupovat, jako ke společensky nebezpečnému a vysoce závažnému chování, a je bezpodmínečně nutné proti tomuto jevu včas a rázně zakročit.

Vymezení trestného činu je uvedeno § 13 zákona 40/2009 Sb., Trestní zákoník (dále jen TZ), v platném znění. Trestný čin podle § 13 je definován:

„(1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. (2) K trestní odpovědnosti za trestní čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.“¹¹⁶

Rasově motivovanou činnost můžeme charakterizovat jako:

„(1) Společensky nebezpečné jednání, kdy rasově motivované projevy útočí na samotnou podstatu společenských vztahů v demokratické společnosti, na základní práva a svobody občana. (2) Útok na práva, která jsou každému z nás zaručeny Listinou základních práv

¹¹⁶Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 13. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

a svobod(čl. 1 až čl. 4), zejména tedy útoky na práva a svobody rasově, etnický, národnostně nebo nábožensky odlišných občanů.(3)Motivem jednání, kterým bývá národností či rasová zášť, kdy rasová pohnutka je vyjádřena v kvalifikované skutkové podstatě některých trestných činů a zvyšuje tak míru trestnosti. “¹¹⁷

Trestné činy proti životu a zdraví

Tyto činy představují konání, které je pácháno především z důvodu jejich ideologie a přesvědčení. Oběťmi těchto trestných činů jsou občané jiné rasy, pleti nebo náboženského vyznání, se kterými extremisté nesouhlasí a jsou přesvědčeni o jejich nesprávnosti. Jsou přesvědčeni o tom, že tito občané mezi ně a ostatní občany daného státu nepatří.

Mezi tyto protiprávní činy patří skutky zakotvené v TZ v § 140, § 145, § 146, § 149, § 170, § 171, § 175, § 228 a v neposlední řadě se vyskytuje rasová, etnická, třídní či jiná podobná nenávistná pohnutka ve výčtu přitěžujících okolností v §42 písm. b).

Zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 140, odst. 3, písm. g) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo jiného úmyslně usmrtí, jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, a tento čin spáchá na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹¹⁸

Kazuistika

Dvaadvacetiletý Vlastimil Pechanec v červenci 2001 ubodal ve Svitavách Roma Otou Absolona. V červenci 2001 několik minut před půlnocí došlo před diskotékou v obci Svitavy k slovní potyčce a strkání mezi Vlastimilem Pechancem a Otou Absolonem. Pechanec tehdy vytáhl na Absolona nůž a bodl ho do oblasti břicha. Ota Absolon a ten na následky zranění

¹¹⁷CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s 55-57.

¹¹⁸Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 140. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

zemřel. Z provedených důkazů vyplynulo, že motivací k tomuto trestnému činu byla rasová nesnášenlivost. Prokázali to svými výpověďmi svědci a svědčí o tom i aktivity Pechance před tímto činem, kdy působil v rasově zaměřeném hnutí. Za tento trestný čin byl uložen úhrnný trest ve výši 17 let odnětí svobody. Výši trestu odůvodnil rasovým motivem činu a znaleckými posudky, které Pechance označily za těžko převychovatelného člověka.¹¹⁹

Zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145, odst. 2, písm. f) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, a tento čin spáchá na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²⁰

Přečinu ublížení na zdraví podle § 146, odst. 2, písm. e) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, a tento čin spáchá na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²¹

Zločinu mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149, odst. 2, písm. c) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo mučením nebo jiným nelidským zacházením v souvislosti s výkonem pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci působí jinému tělesné nebo duševní utrpení, a tento čin spáchá na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²²

¹¹⁹iDnes. *Soud potvrdil 13 let za rasovou vraždu*[online]. 2014 [cit. 2014-10-05]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/soud-potvrdil-13-let-za-rasovou-vrazdu-d8s-/krimi.aspx?c=A021016_162636_krimi_zem.

¹²⁰Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 145. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹²¹Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 146. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹²²Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 149. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

Trestné činy proti svobodě

Tyto trestné činy představují konání, které je pácháno především z důvodu ideologie a přesvědčení. Oběťmi těchto trestných činů jsou občané jiné rasy, pleti nebo náboženského vyznání. Osobní svobody jsou zakotveny v § 168 - § 179 TZ.

Zvlášť závažného zločinu zbavení osobní svobody podle § 170, odst. 2, písm. b) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo jiného bez oprávnění uvězní nebo jiným způsobem zbaví osobní svobody. Spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²³

Zločinu omezování osobní svobody podle § 171, odst. 3, písm. b) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, a tento čin spáchá na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²⁴

Zločinu vydírání podle § 175, odst. 2, písm. f) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo jiného násilím, pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, a tento čin spáchá na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²⁵

Trestné činy proti majetku

Tyto činy představují jednání, které je pácháno především z důvodu poškození nebo zničení cizí věci. Jedná se například o sprejování budov nebo poškozování náhrobků hrobů těchto etnik. Toto jednání páchají zejména proti občanům jiné rasy, jiného politického nebo

¹²³Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 170. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹²⁴Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 171. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹²⁵Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 175. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

náboženského vyznání. Tento trestný čin je zakotven v TZ v § 228.

Přečinu poškození cizí věci podle § 228, odst. 3, písm. b) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu nebo, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²⁶

Trestné činy narušující soužití lidí

Tento druh trestné činnosti v rámci extremismu nabírá na síle zejména v období sociálních a finančních krizí. Tyto trestné činy narušují soužití lidí a tím jsou velmi nebezpečné pro celou společnost. V praxi je velmi těžké prokázat tyto trestné činy, protože extremistická skupina se řídí svými vnitřní předpisy a pravidly, dle kterých žijí a dodržují je. Pokud dojde na dokazování trestného činu, členové extremistických skupin drží při sobě a tvrdí opak, než je jim dokazováno.

Do této skupiny patří skutky podle § 352, § 355, § 356 TZ.

Přečinu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352, odst. 2, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²⁷

Přečinu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355, odst. 1, písm. b) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo veřejně hanobí skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo

¹²⁶Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 228. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹²⁷Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 352. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.¹²⁸

Přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356, odst. 1, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků.¹²⁹

Kazuistika

Příslušníci Policie České republiky se začali zajímat o případ závadného videoklipu, který neznámá osoba umístila na jeden z internetových serverů. Po jeho zhlédnutí jeho obsah vyhodnotili jako závadný, velmi závažný až extremistický. Ke spolupráci proto přizvali kolegy z oddělení, které se touto problematikou zabývá, oni poté potvrdili, že je v tomto hudebním videoklipu spousta vulgárních výrazů, rasistických urážek a dalších slov vyvolávajících podněcování k nenávisti a násilí vůči konkrétním národnostním etnikům. Ve videoklipu vystupují tři hlavní aktéři, pod přezdívkami „Hrobka“, „Řezník“, „Pitva“, kteří text interpretují. Podle kriminalistů tím jasně naplňují skutkovou podstatu trestných činů násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci a podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Za tyto činy trestní zákoník ukládá trest odnětí svobody až na 3 roky odnětí svobody.¹³⁰

Trestné činy proti lidskosti

Tyto činy představují konání, které je pácháno především z ideologického přesvědčení. Oběťmi útoku jsou osoby jiného etnika, rasy nebo jiného náboženského vyznání případně osoby jiných politických názorů. Jsou to útoky vedené proti osobní svobodě a proti lidské důstojnosti. Tyto trestné činy najdeme v § 400 - § 405 TZ.

¹²⁸Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 355. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹²⁹Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 356. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹³⁰Policie České republiky. *Policie České republiky*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policie-zkouma-podezrely-videoklip.aspx>.

Zvlášť závažného zločinu genocidia podle § 400, odst. 1, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou, třídní nebo jinou podobnou skupinu lidí.¹³¹

„a) uvede příslušníky takové skupiny do takových životních podmínek, které mají přivodit jejich úplné nebo částečné fyzické zničení,

b) provede opatření směřující k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí,

c) násilně převádí děti z jedné takové skupiny do druhé, nebo

d) způsobil příslušníkovi takové skupiny těžkou újmu na zdraví nebo smrt.“¹³²

Zvlášť závažného zločinu útoku proti lidskosti podle § 401, odst. 1, písm. e) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo se v rámci rozsáhlého nebo systematického útoku zaměřeného proti civilnímu obyvatelstvu dopustí perzekuce skupiny obyvatelstva na politickém, rasovém, etnickém, národnostním, etnickém, kulturním nebo náboženském základě, z důvodu pohlaví nebo jiného podobného důvodu.¹³³

Zvlášť závažného zločinu Apartheidu a diskriminace skupiny lidí § 402, odst. 1, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo uplatňuje apartheid nebo rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou nebo třídní segregaci nebo jinou podobnou diskriminaci skupiny lidí.¹³⁴

Přečinu založení, podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka podle § 403, odst. 1, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.¹³⁵

¹³¹Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 400. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹³²Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 400. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹³³Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 401. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹³⁴Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 402. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹³⁵Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 403. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

Kazuistika

Třidvacetiletý muž z Novojičínska byl obviněn ze spáchání zločinu týkajícího se založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka. Tento muž svými aktivními postoji propagoval pravicově extremistické hnutí, zúčastnil se aktivně několika demonstrací - sám navrhoval, vyráběl, distribuoval a prodával oděvy a doplňky s extremistickou tematikou. Prostřednictvím svého e-shopu vytvářel, distribuoval a prodával pod svou obchodní značkou oblečení a doplňky zaměřené na extremistické skupiny z řad neonacistů a fotbalových chuligánů. Na vyrobených oděvech používal potisky s motivy a nápisy s tematikou či symbolikou zjevně propagující a podporující hnutí prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka. - např. neregistrovanou neonacistickou organizaci Blood and Honor – Combat 18, neonacistickou militantní skinheadskou organizaci Hammer Skins, zakázané neonacistické hnutí Národní odpor (nyní Odpor), organizaci Antifa či symboliku zneužívanou nacistickou Třetí říší (říšskou orlici, svastiku, trojkombinaci, nordické runy, zástupné znaky a kryptogramy) a další zástupné motivy, znázorňující a vyjadřující agresi vůči společnosti, Policii České republiky, rase nebo systému. Sám se také podílel za účelem zvýšení poptávky a propagace tohoto zboží koncertu White Power Music (koncert neonacistických kapel), kde se toto zboží ve velké míře prodává a objednává u těchto prodejců nebo dealerů kapel. V tomto odvětví podnikal na živnost svého otce minimálně od listopadu roku 2013. V prvních dnech měsíce září byl při domovní prohlídce policisty zadržen. Část oblečení s extremistickou tematikou mu byla policisty zajištěna jako věc důležitá pro trestní řízení, včetně dalších věcí usvědčujícího muže z daného trestného činu. Při samotné domovní prohlídce zadokumentovali příslušníci Policie České republiky také výzdobu na stěnách jeho pokoje zachycující jeho extremistické smýšlení a propagandu. Zadržený muž, který byl vyšetřován na svobodě, svým jednáním naplnil všechny znaky skutkové podstaty stíhaného zločinu tím, že v úmyslu se obohatit, navrhoval, vyrobil a následně uváděl do oběhu oděv s cíleně a záměrně zvolenými potisky, čímž propagoval hnutí prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka. Za toto jednání mu hrozí až

deset let trestu odnětí svobody.¹³⁶

Přečinu projevu sympatií k hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka podle § 404, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému § 403, odst. 1.¹³⁷

Kazuistika

K tomuto paragrafu § 403 a § 404 TZ vztahuje případ šetřený Policií v Mostě, kde policisté, z obvodního oddělení odhalili sprejera, který pomaloval omítku panelového domu v ulici Františka Malíka, kde černou barvou namaloval téměř metrový symbol hákového kříže s nápisem Sieg Heil, symbol divize SS a symbol 88. Policie se o případu dozvěděla díky upozornění občana a na případu poškození cizí věci začala okamžitě pracovat. Kriminalisté, kteří se zabývají odhalováním trestné činnosti na úseku extremismu, hned druhý den po přijetí oznámení šetřením zjistili, kdo má symboly na svědomí. Mladík ve věku 24 let z Litvínovska doznal, že koncem června v nočních hodinách cestou do svého bydliště zeď pomaloval a byl si dobře vědom významu těchto symbolů. Vyšetřovatel mladíka už v pátek obvinil z přečinů poškození cizí věci a projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, za které v případě odsouzení hrozí trest odnětí svobody až na tři léta. Stíhání obviněného probíhá na svobodě. Poškození majitelé domů vyčíslili škodu zatím na čtyři tisíce korun.¹³⁸

Přečinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405, trestního zákoníku se dopustí ten, kdo veřejně popírá zpochybňuje, schvaluje a snaží se ospravedlnit nacistické, komunistické nebo jiné genocidium nebo jiné zločiny nacistů a komunistů proti lidskosti.¹³⁹

¹³⁶Policie České republiky. Policie České republiky. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/aktivne-podporoval-extremismus.aspx>.

¹³⁷Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 404. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

¹³⁸Policie České republiky. *Sprejer maloval symboly nacismu*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/sprejer-maloval-symboly-nacismu.aspx>.

¹³⁹Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, § 405. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>.

Kazuistika

Případ z 27 ledna 2014, kdy policisté z místního oddělení Vysočan společně s kriminalisty zabývající se extremismem, pracovali na případu agresivního muže, který slovně napadal cestující v metru a ve stanici Kolbenova, měl dokonce hajlovat. V pondělí 27. ledna, asi půl hodiny před polednem, pokřikoval v soupravě metra mezi stanicemi Vysočanská a Kolbenova nadávky s rasovým podtextem na turistu z Francie. Mladý muž urážel sedmatřicetiletého cizince pro jeho barvu pleti a navíc i plival na další dvě ženy, které se muže zastaly. Jedna z nich byla dokonce ve vysokém stupni těhotenství a útočník se jí posmíval a zesměšňoval ji velmi nevybíravým způsobem. Pak vystoupil ve stanici Kolbenova, neustále agresivně pokřikoval, pak zvedl pravou ruku a provolal heslo, typické a používané nacistickým režimem. Podle kriminalistů se jedná o jeden z případů takzvaného hajlování. Dvaatřicetiletý muž čelí od 21. března 2014 obvinění ze spáchání trestných činů výtržnictví, projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka a popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia. Za tyto trestné činy mu v případě odsouzení hrozí až tříleté vězení.¹⁴⁰

4.2. Charakteristika objektů rasově motivovaných trestních činů

Objekty napadení jsou determinovány zejména rasovým motivem. Jde o oběti, na které jsou vedeny útoky zejména pro jejich rasovou, náboženskou, národnostní odlišnost, rozdílné politické přesvědčení, nebo proto, že jsou to osoby bez vyznání. Jako je rozsáhlé spektrum rasově motivovaných činů, tak, je rozsáhlé i spektrum obětí rasově motivovaných útoků. Na rozdíl od jiných skutků, u tohoto druhu kriminality nehraje významnou roli u poškozených jejich věk nebo pohlaví. Tyto útoky jsou páčány jak na mladých lidech, dětech, tak i na dospělých z těchto národnostních menšin.¹⁴¹

Mezi nejčastější objekty napadení jsou osoby romské, vietnamské národnosti nebo židovské

¹⁴⁰Policie České republiky. *Útočil na muže kvůli barvě pleti a hajloval ve stanici metra*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/aktualizace-utocil-na-muze-kvuli-barve-pleti-a-hajloval-ve-stanici-metra.aspx>.

¹⁴¹Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2013*. [online]. 2014 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2013-2q-zprava-extremismus.html>

národnosti. V případě útoků na osoby židovské národnosti nazýváme tyto útoky antisemitismem. Ojediněle jsou páčány rasové útoky na osoby s odlišným náboženstvím a útok na osoby bez náboženského vyznání, ten dosud nebyl zaznamenán.¹⁴²

Ze statistik vyplývá, že nejčastějšími oběťmi napadení jsou osoby romské národnosti a to zejména proto, že se jedná o jednu z nejpočetnější etnik žijících na území České republiky. Pokud jde o materiální objekty napadení, často jsou napadána a devastována obydlí, prodejny nebo motorová vozidla. V neposlední řadě dochází také k poničení nebo k úplnému zničení náhrobků nebo celých hrobů na židovských hřbitovech.

¹⁴²Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2013*. [online]. 2014 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2013-2q-zprava-extremismus.html>

5. Výzkumná část

V následující části bakalářské práce se budu věnovat výzkumnému šetření, jehož cílem bylo zjistit, jaké postoje a názory mají respondenti, kterými jsou příslušníci ozbrojených sborů o fenoménu jakým je extremismus. V prováděném průzkumném šetření jsem se snažil najít odpovědi na stanovené hypotézy, které zmíním v další kapitole

5.1. Popis zvolené výzkumné strategie a stanovení hypotéz

Pro výzkumné šetření jsem využil kvantitativní výzkumnou strategii, techniky analýzy dokumentů a dotazníkové šetření. „*V kvantitativním výzkumu sbíráme jen data, která potřebujeme k testování hypotéz.*“¹⁴³ a pracujeme s číselnými údaji, kterými zjišťujeme rozsah frekvenci výskytu zkoumaného jevu.¹⁴⁴

Ke sběru dat jsem vytvořil nestandardizovaný dotazník. Pro tuto metodu jsem se rozhodl, neboť umožňuje oslovit velký počet respondentů. Dotazník obsahoval celkem 10 položek a byl sestaven, jak z uzavřených, tak i otevřených otázek.

Cílem empirické části bylo provést pomocí dotazníkového šetření průzkum, jaký mají respondenti názor na tento problém, zjistit postoje a zkušenosti s tématem rasově motivovaných trestných činů. Získat názory týkající se rasového extremismu. V prováděném výzkumném šetření jsem hledal odpovědi na následující hypotézy:

H1: Členové bezpečnostních sborů České republiky znají význam a obsah pojmu rasově motivovaný extremismus.

H2: Členové bezpečnostních sborů České republiky považují rasově motivovaný extremismus za společensky nebezpečné chování.

¹⁴³DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 287.

¹⁴⁴HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, s. 205.

H3: Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že nejčastěji je rasově motivovaným extremismem namířen proti romskému etniku.

H4: Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že by bylo vhodné zavést na základních školách program prevence rasově motivovaného extremismu.

H5: Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že členy extremistických hnutí jsou osoby s nižším společenským statutem.

5.2. Volba výzkumného souboru

Cílovou skupinou dotazovaných byli členové bezpečnostních sborů České republiky. Jednalo se zejména o příslušníky Armády České republiky dvou útvarů sídlících ve východočeském kraji a dále o příslušníky Policie České republiky ze tří obvodních oddělení., taktéž z Východočeského kraje.

Jednalo se o záměrný výběr cílové skupiny respondentů, neboť je mi profesně blízká a domnívám se, že výsledky výzkumu budou díky volbě výzkumného souboru nést specifická zjištění. Pokud bych nebyl členem těchto složek, domnívám se, že by bylo problematické oslovit takové množství respondentů. „*Záměrný výběr se uskutečňuje na základě určení relevantních znaků, tj. těch znaků základního souboru, které jsou důležité pro dané zkoumání.*“¹⁴⁵ Výzkumný soubor tvořilo 150 respondentů, 19 žen a 131 mužů.¹⁴⁶

5.3. Průběh výzkumu

Sběr dat jsem provedl prostřednictvím analýzy dat a dotazníků. Analýzu dat jsem provedl pomocí vyhodnocení statistických tabulek, čtvrtletních zpráv a situačních zpráv týkajících se problematice extremismu získaných z Policejního prezidia České republiky. Sběr dat prostřednictvím dotazníku jsem provedl v průběhu měsíce srpna 2014.

¹⁴⁵GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Brno: Paido, 2000, s. 6.

¹⁴⁶GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Brno: Paido, 2000, s. 6.

Neboť jsem sám členem bezpečnostních složek, rozhodl jsem se své kolegy s prosbou o vyplnění dotazníku oslovit osobně, domnívám se, že jsem touto formou také zvýšil návratnost dotazníku. Dotazníku jsem rozdál celkem 150, přičemž se navrátilo 119 dotazníků – návratnost je tedy 79,33 %. Osobní rozšíření dotazníku jsem zvolil, abych zajistil, co největší reprezentativnost výzkumného vzorku. Reprezentativnost dle Miovského je nutnost provádět význam na nehomogenní části populace, aby bylo možné dojít k zobecnitelnému závěru.¹⁴⁷

Aby byla zajištěna anonymita dotazníků, ke každému z rozdaných dotazníků jsem přiložil obálku, do které členové bezpečnostních sborů po vyplnění dotazníku dotazník vyplněný vložili a předali mi jej spolu s dotazníky dalších kolegů z jiného než mého kmenového pracoviště. Pokud se jednalo o respondenty, kteří jsou kmenovými pracovníky mého pracoviště, se souhlasem vedení byla v prostorách budovy umístěna sběrná schránka, kam jsem požádal kolegy, aby dotazník vyplněný vhazovali. Při osobním předání jsem rovněž přislíbil, že po obhajobě mé bakalářské práce budou všechny vyplněné dotazníky zničeny. Domnívám se, že tak byla zajištěna důvěra v anonymitu odpovědí.

5.4. Způsob zpracování získaných dat

Pro sběr dat v praktické části jsem použil kvantitativní výzkumnou metodu sloužící k popisu společenských jevů. Zpracování získaných dat jsem rozdělil na dvě části. První část je věnována vyhodnocení analýzy dokumentů získaných ze čtvrtletních zpráv a situačních zpráv týkajících se problematiky extremismu získaných z Policejního prezidia České republiky. Data jsem si seřadil podle měsíců a dle situačních zpráv v daném období. Po té jsem získaná data vyhodnotil a zanesl do tabulky.

V druhé části jsem jako výzkumnou metodu použil dotazníkové šetření. Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.¹⁴⁸ Hlavní úlohou

¹⁴⁷MIOVSKÝ, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 24.

¹⁴⁸CHRÁSTKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 163.

dotazníku je sběr důležitých dat, zajištění porovnatelnosti a motivování respondentů. „Dotazník je nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů v kvantitativním výzkumu.“¹⁴⁹ Dotazníky mohou být striktně formulované nebo volné (otevřené otázky). Písemné dotazování je vhodné využít při zjišťování informací, při nichž by se respondent mohl „stydět“ nebo se obávat se o ztrátu své anonymity. Umožňuje respondentovi věnovat vyplnění kratší čas v soukromí, zároveň je vyloučen vliv tazatele na odpovědi respondenta. Je časově méně náročné, než osobní dotazování, ale existuje riziko malé návratnosti dotazníků, jež lze zvýšit použitím vhodně zvolených stimulů.¹⁵⁰ Navracené dotazníky jsem si také seřadil podle odpovědí a následně jsem začal s jejich vyhodnocováním. Po vyhodnocení dotazníků jsem veškerá zjištěná data zanesl do tabulky.

5.5. Rizika výzkumu a výzkumné strategie

Stejně jako kvalitativní výzkumná strategie, tak i kvantitativní výzkumná strategie nese s sebou určité nevýhody, které je třeba brát v potaz. Jak už jsem výše uvedl, využívám kvantitativní výzkumnou strategii, a to hlavně proto, že v sobě skýtá časovou nenáročnost pro respondenty, možnost opakovaného použití dotazníku, dále určitou míru anonymity a v neposlední řadě také snadné a levné zasažení velkého počtu respondentů. Další výhodou spatřuji ve vysoké standardizaci umožňující statickou analýzu dat. „Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování.“¹⁵¹

Dotazníkové šetření v sobě skrývá, i určitá rizika. Domnívám se, že měření názorů a postojů nemusí být odrazem skutečného chování. Nevýhodou také může být, že lidé nesdělují, co opravdu dělají, ale co si pouze myslí, že by mělo být správně, a to bych viděl jako největší z rizik. Jako další z rizik bych viděl určité zkreslení odpovědí. Respondent může odpovědět lživě ve snaze vykreslit se v lepším světle.¹⁵²

¹⁴⁹GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. 1. vyd. Brno: Paido, 2000, s. 99.

¹⁵⁰HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, s. 44.

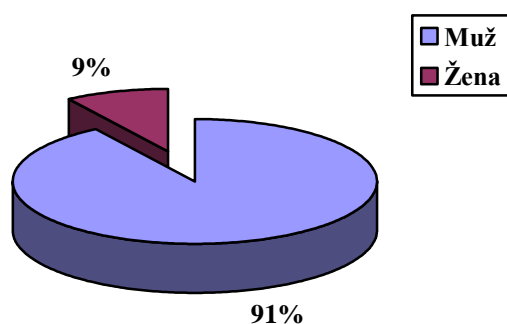
¹⁵¹HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, s. 46.

¹⁵²GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. 1. vyd. Brno: Paido, 2000, s. 99.

5.6. Analýza a interpretace získaných údajů

V této kapitole se zaměřím na interpretaci výsledků provedeného výzkumného šetření v mé bakalářské práci. Nejdříve se budu věnovat vyhodnocování odpovědí u jednotlivých otázek dotazníku poté ověření stanovených hypotéz a nakonec se pokusím přednést závěr výzkumného šetření.

Graf č. 1 - Pohlaví respondentů

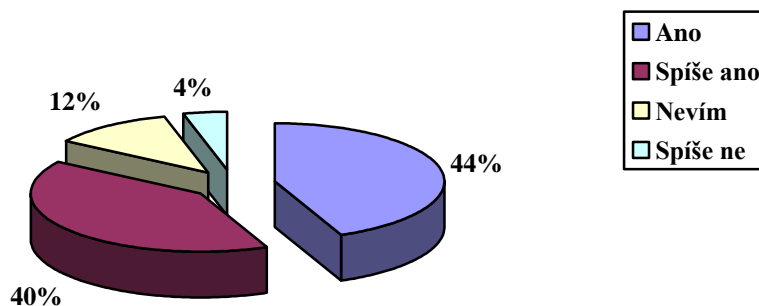

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 119 respondentů, z nichž bylo 108 mužů a 11 žen. To znamená, že bylo 91 % mužů a 9 % žen z celkového počtu dotázaných.

Otázka č. 2 - Jste členem/členkou bezpečnostních sborů České republiky?

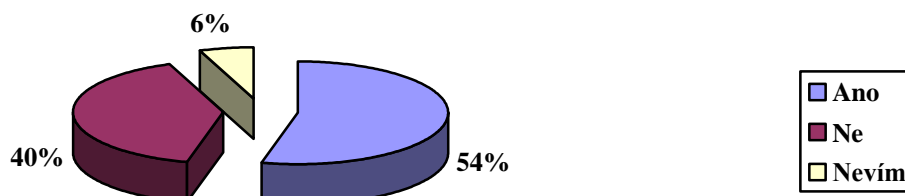
Jak vyplývá z výzkumného vzorku, tak u této otázky je procentuální zastoupení odpovědi ano v 100% výši. Jak už jsem dříve uvedl, tak výzkum byl prováděn u příslušníků ozbrojených sborů hlavně proto, že jsem také příslušníkem složky obrany státu.

Graf č. 3 - Znáte význam a obsah pojmu rasově motivovaný extremismus?

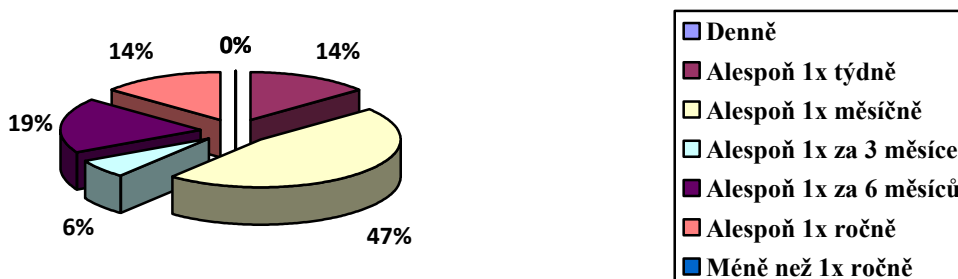
Na otázku, zda respondenti znají význam a obsah pojmu rasově motivovaného extremismu uvedlo 44 % respondentů, že vědí a znají význam a obsah pojmu rasově motivovaný extremismus, 40 % opovědělo spíše ano, 12 % respondentů odpovědělo, že neví, a 4 % spíše ne. Z této otázky vyplývá, že většina dotázaných zná tento pojem.

Graf č. 4 - Setkali jste se se situací, kterou byste označili jako rasově motivovaný extremismus?

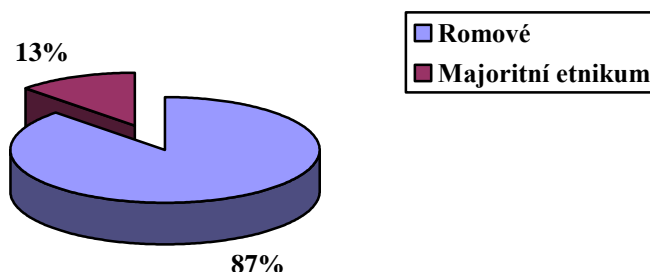
Na dotaz, zda se respondenti setkali s projevem rasismu, uvedli v 54 %, že se situací, kterou můžeme nazývat, jako rasově motivovaný extremismus setkali, 40 % uvedlo, že se s takovou situací nesetkalo, 6 % respondentů odpovědělo, že neví, zda jednání se kterým se setkali, může být považováno za extremistické.

Graf č. 5 - Jak často se setkáváte se situacemi, které byste označili jako rasově motivovaný extremismus?

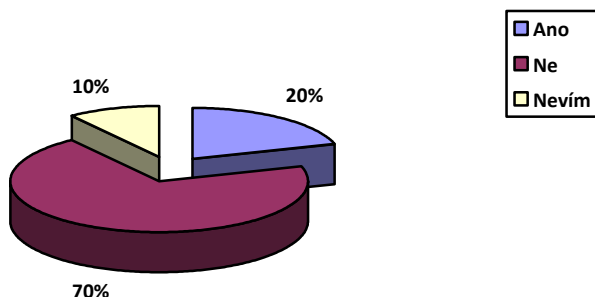
Respondenti na otázku, jak často se setkávají s rasově motivovaným extremismem, uvedli, že nejčastější setkání s extremismem je 1x měsíčně a to v 47 %, dále se v 19 % setkávají jednou za 6 měsíců, v 14 % u respondentů dochází k setkáním s extremistickým podtextem 1x za týden a 1x ročně, jako nejméně častá je frekvence 1x za 3 měsíce.

Graf č. 6 - Vůči jakému etniku se domníváte, že je nejčastěji namířen rasově motivovaný extremismus?

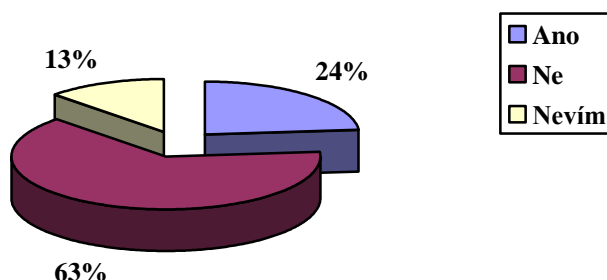
Na otázku vůči jakému etniku se domníváte, že je nejčastěji rasově motivovaný extremismus namířen, respondenti uvedli, že v 87 % proti občanům romské národnosti a v 13 % respondenti uvedli majoritní obyvatelstvo České republiky, z této odpovědi vyplývá, že respondenti vidí problém útoků vedených ze strany menšinového obyvatelstva. Dle mého názoru je to hlavně z důvodu vzrůstajícího počtu útoků a také vlivem medializace těchto případů. U této otázky mě osobně velmi překvapilo 13 % dotázaných, kteří si myslí, že rasové útoky jsou vedeny proti majoritní většině.

Graf č 7 - Domníváte se, že členové extremistických hnutí jsou osoby s nižším společenským statusem?

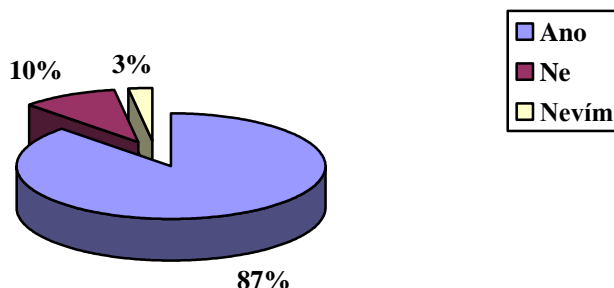
Respondenti si myslí, že v 70 % nemají extremisté nižší společenský status, 20 % respondentů si myslí, že členové těchto skupin mají nižší společenský status a 10 % dotázaných neví, zda členství v extremistické skupině přímo souvisí se společenským statusem.

Graf č. 8 - Domníváte se, že členové extremistických hnutí jsou převážně osoby se základním vzděláním?

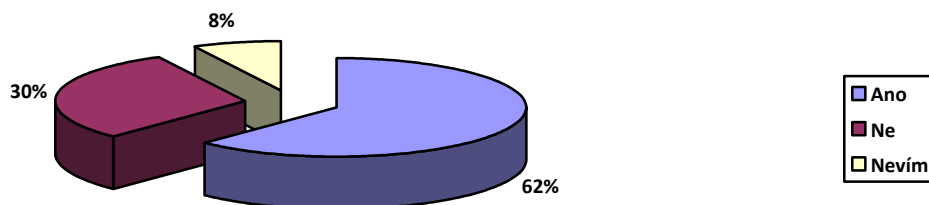
Na otázku vzdělání se respondenti vyjádřili takto: 63 % z celkového počtu respondentů si myslí, že členové těchto skupin nejsou osoby pouze se základním vzděláním, 24 % dotázaných si myslí, že jde o osoby se základním vzděláním a 13 % respondentů neví, zda tyto osoby mají pouze základní vzdělání.

Graf č. 9 - Považujete rasově motivovaný extremismus za společensky nebezpečné chování?

Na otázku, zda je rasově motivovaný extremismus společensky nebezpečné chování respondenti uvedli: 87 % respondentů, vnímá toto chování jako nebezpečné pro společnost, 10 % respondentů vidí rasově motivovaný extremismus, jako jednání, které není nebezpečné pro společnost a 3 % z celkového počtu dotázaných uvedlo, že neví, zda je takovéto jednání nebezpečné pro společnost.

Graf č. 10 - Domníváte se, že by bylo vhodné zavést na základních školách program prevence rasově motivovaného extremismu?

Respondenti na tuto otázku uvedli: 62 % respondentů si myslí, že by bylo vhodné zavést program na prevenci tohoto nebezpečného společenského jednání jakým určitě rasově motivovaný extremismus určitě je. 30 % dotázaných si myslí, že není potřeba programu prevence a 8 % respondentů neví, zda je to vhodné nebo ne.

Vyhodnocení hypotéz

H1: Členové bezpečnostních sborů České republiky znají význam a obsah pojmu rasově motivovaný extremismus.

Vyhodnocením odpovědi v otázce č. 3, zda respondenti znají význam a obsah rasově motivovaného extremismu odpovědělo 44 %, že vědí a znají význam a pojem takto motivovaných trestných činů 40 % odpovědělo spíše ano, 12 % respondentů odpovědělo, že neví a 4 % spíše ne. V otázce č. 4 respondenti uvedli, že v 54 % se s rasově motivovaným extremismem setkali, 40 % se s takovým jednáním, které může být považováno za extremistické, nesetkalo a 6 % respondentů uvedlo odpověď, že neví, zda jednání se kterým se setkali, bylo extremistické. Dá se tedy říci, že většina dotázaných má přehled, o tom, co rasově extremistické jednání přináší a jaký má vliv na společnost. Vysoké procento respondentů, kteří se s takovým jednáním setkali, poukazuje na vyšší míru takto motivovaných trestných činů. **Hypotéza 1 byla potvrzena.**

H2: Členové bezpečnostních sborů České republiky považují rasově motivovaný extremismus za společensky nebezpečné chování.

Po vyhodnocení odpovědi v otázce č. 9, zda respondenti považují rasově motivovaný extremismus za společensky nebezpečné chování. Co se týká ověření této hypotézy, tak pokud vyjádřím výsledek svého průzkumu v procentech, vychází, že v 87 % respondentů vnímá toto chování jako nebezpečné pro společnost a obávají se chování, které splňuje znaky extremismu, 10 % respondentů vidí rasově motivovaný extremismus jako jednání, které nevnímají jako nebezpečné pro společnost a považují existenci takového jednání za přirozené a 3 % z celkového počtu dotázaných neví, zda je takovéto jednání nebezpečné pro společnost nebo ne.

Otázka č. 5 se zabývala frekvencí, se kterou se respondenti setkávají s jednáním, které by označili za extremistické. 47 % respondentů se setkává s jednáním, které by označili, jako extremistické 1x měsíčně, 19 % 1x za 6 měsíců a 14 % 1x týdně a 20 % 1x za rok. Z vyhodnocení odpovědi otázky č. 5 vyplývá, že extremismus je z důvodu četnosti, se kterou se respondenti setkávají, častý a závažný problém. Mám za to, že společnost se k extremismu staví negativně a vnímá ho, jako společenský problém. **Hypotéza 2 byla potvrzena.**

H3: Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že nejčastěji je rasově motivovaným extremismem namířen proti romskému etniku.

Extremismus pomalu prorůstá do společnosti. Zdánlivě nenápadné narážky a útoky skrývající se pod zdánlivým vtípkováním, který generalizují určité skupiny žijící v České republice, proti vietnamskému etniku, Romům, Židům a dalším. Vyhodnocením otázky č. 6 vůči jakému etniku se domníváte, že je nejčastěji namířen rasově motivovaný extremismus odpovědělo 87 % respondentů na, že útoky jsou mířeny zejména proti romskému etniku. 13 % dotazovaných uvedlo, že jsou útoky vedeny proti ze strany minoritních etnik k majoritní společnosti. **Hypotéza 3 byla potvrzena.**

H4: Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že by bylo vhodné zavést na základních školách program prevence rasově motivovaného extremismu.

Odpovědi na otázku č. 10 (Domníváte se, že by bylo vhodné zavést na základních školách program prevence rasově motivovaného extremismu?). 62 % dotazovaných odpovědělo, že cítí potřebu zavést na základních školách program prevence o osoby ohrožené rasově motivovaným extremismem. 30 % respondenti uvedlo, že potřebu na školách provádět osvětu na základních školách nevnímají a v 8 % dotazovaných respondenti uvedli, že neví. V roce 2010 byl připraven a akreditován program Prevence rizikového chování, pro pedagogy základních škol, který řeší časté projevy související s asociálním chováním, jako je šikana, agresivita, záškoláctví, užívání návykových látek. **Hypotéza 4 byla potvrzena.**

H5: Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že členy extremistických hnutí jsou osoby s nižším společenským statutem.

Při ověřování této hypotézy jsem vycházel jak analýzy dokumentů získaných ze čtvrtletních zpráv a situačních zpráv týkajících se problematiky extremismu získaných z Policejního prezidia České republiky, tak z odpovědí respondentů na otázku č. 7. Respondenti se domnívají, že členy extremistických hnutí nejsou osoby s nižším společenským statutem. V 70 % respondenti odpověděli, že členové těchto skupin nemají nižší společenský status, 20 % dotázaných si myslí, že jsou to osoby s nižším společenským statutem a v poslední řadě 10 % respondentů uvedlo, že neví, zda tyto osoby mají či nemají nižší společenský status. Dle

mého názoru nejde jednoznačně stanovit, zda členové extremistických hnutí jsou osoby s nižším společenským statutem. Domnívám se, že hlavním důvodem je různorodost extremistických skupin. **Hypotéza 5 se nepotvrdila.**

5.7. Závěr výzkumného šetření

Na základě získaných informací, které byly sesbírány pomocí dotazníkového šetření, je patrné, že problematika extremismu je ve společnosti brána jako nežádoucí a neměla by být bagatelizována, jak se někdy děje. Dle mého názoru je tento fenomén podceňován a měla by být větší osvěta a prevence tohoto problému. Jak výzkum prokázal u ozbrojených sborů, tak s extremismem mají bohaté zkušenosti a někteří z nich se s extremismem poměrně často setkávají.

Přestože se ukázaly zkušenosti respondentů s extremismem jako bohaté, v postojích většiny dotázaných se žádné ultrapravicové tendence neprojevíly. Otázkou zůstává, zda jejich odpovědi byly způsobeny opravdovým subjektivním vnímáním daného problému nebo jsou-li jejich postoje pouhou generalizovanou společenskou interpretací. Za zmínku, ale stojí sice malé, ale nezanedbatelné procento respondentů, kteří svými odpověďmi spadají do kategorie občanů s radikálními názory a postoji. Řadí se tak na stranu lidí, kteří svými činy spadají mezi skupinu, která svým jednáním narušuje bezpečnost a kohezi společnosti. Odpovědi zmíněných respondentů by se daly označit za rasistické, xenofobní a antidemokratické. Pokud bychom jejich projevy propojily s jejich aktivitami, tak bychom pravděpodobně našli prvky protiprávního jednání.

Doporučení v tomto případě je mít tyto příslušníky pod neustálou kontrolou a monitorovat jejich činnost, aby nebyla narušena jak vnitřní, tak i vnější bezpečnost České republiky.

Závěr

V bakalářské práci jsem se pokusil poukázat na v dnešní době velmi rozšířený fenomén extremismu. Většina odborníků se shoduje v názorech, že existují rozmanité příčiny a také různé přístupy pro prevenci tohoto fenoménu.

Rasově motivovaný extremismus je mezinárodním fenoménem, setkávají se s ním v různých mírách a v různých formách všechny demokratické systémy. V určité míře zasahuje i za hranice států a zřejmě je průvodním jevem demokracie. Demokracie se svými svobodami dává prostor pro vznik a rozvoj krajně pravicových i levicových hnutí a skupin. V našem systému je společensky nejnebezpečnější krajně pravicový extremismus. I když podle statistik tvoří rasově motivované trestné činy zlomek z celkového počtu trestných činů, jejich skutečný podíl je zřejmě mnohem vyšší, jelikož v mnoha případech je velmi obtížné, až skoro prokázat rasový motiv. Domnívám se, že je společenská nebezpečnost těchto trestných činů často podceňovaná.

Značné procento těchto projevů extremismu i trestných činů je stále páčáno příslušníky hnutí Skinheads na příslušnících romské minority. Co se týká pachatelů zde zmíněných trestních činů, je skladba víceméně stejná jako v minulosti. Jak vyplývá ze statistik Ministerstva vnitra, asi dvě třetiny pachatelů jsou osoby s nižším vzděláním (základní vzdělání a vyučení) a přibližně polovina všech činů se dopustili prvopachatelé. Neopomenutelná část trestních činů je ale stále páčaná příslušníky majoritního obyvatelstva, kteří se nehlásí k žádné extremistické skupině, což znamená, že se jedná o společensky rozšířený měkký rasismus.

Ve většině případů otevřeného rasismu je útok veden na místa, kde je větší hustota romského obyvatelstva a horší socio-ekonomická situace. V současné době neexistuje program, který by řešil romskou otázku a integraci romského obyvatelstva do společnosti a tak lze předpokládat, že socio-ekonomická situace Romů se bude i nadále zhoršovat a přirozeně se bude zvyšovat i skupina obyvatel, kteří vedou útoky na tuto minoritu. To bude mít za následek zvyšování sociálního napětí mezi těmito skupinami. Z tohoto důvodu považuji za velmi důležitý zásah jak vládních, tak i nevládních organizací zabývající se rasově motivovaným extremismem, aby vyprovokovaly společenské debaty. Bylo by dobré poukázat, že většinu těchto trestných

činů páchají sociálně narušené osoby, a že rasismus je negativní patologický jev společnosti. Skutečnost, že v České republice bude narůstat procento romského obyvatelstva i ostatních cizinců, naznačuje i vývoj rasově motivovaného extremismu u nás.

Velmi důležitý je také razantní postup proti cizím státním příslušníkům, kteří se na území České republiky dopustí trestného činu či přestupku s extremistickým podtextem. Dalším předpokladem v boji proti extremismu je zvýšená aktivita zpravodajských služeb zaměřená na informace týkající se extremistických organizací (včetně hudebních skupin).

Extremisté využívají hlubších kořenů, které měl extremismus již v minulosti, z čehož současní extremisté čerpají, stále vychází a dále je modifikují. I v dnešní době prošel extremismus vývojem a stále více se prosazuje extremismus v podobě rasových útoků. Extremisté mají velmi dobře propracovaný politický systém, který zastiňuje pravé zájmy těchto skupin. K fungování extremistických hnutí využívají extremisté zákony daných zemí a tak mohou legálně fungovat, bez jakýchkoliv postihů. To se děje hlavně z důvodů, že v České republice se němé skupiny extremistů registrují dle příslušných předpisů u Ministerstva vnitra České republiky a snaží se tedy o politický vývoj a politickou činnost, kterou směřují k dosažení cílů jim vlastních. Extremistické skupiny nemají větší problém zajistit si pořádání svých kulturních akcí, které jen zastiňují pravý smysl jejich setkání. Tyto kulturní akce jsou velmi dobře organizované a státní složky je nemohou nijak zvlášť postihnout z důvodu, že se jedná o soukromou akci, která je pořádána na soukromém pozemku.

V první části mé práce jsem se zaměřil na vysvětlení určitých pojmů, symbolů jak čísel, ta i barev, které jsou zásadní pro pochopení extremismu jako takového. Dále jsem se zabýval historií vzniku extremistických hnutí u nás a dále v zemích Evropy. V práci jsem se také snažil uvést jednotlivé formy současného extremismu, kterých extremisté využívají pro dosažení svých cílů a svých názorů, v práci jsem také uvedl stručný výčet etnických skupin, které jsou úzce spjaty s rasově motivovanými útoky, právě proto, že na tyto etnika jsou v největší míře vedeny tyto útoky. Jako další důležitou kapitolou, kterou jsem zmínil ve své bakalářské práci, je výčet trestných činů, které se vztahují k rasové nesnášenlivosti a k útokům vedeným proti výše zmiňovaným minoritám.

Praktická část je zaměřena na výzkumné šetření realizované prostřednictvím dotazníku. Z praktické části mé bakalářské práce vyplývá, že členové bezpečnostních složek mají podvědomí o existenci extremismu, extremistických hnutí a skupin. Problematika extremismu je hluboce vnímána hlavně ve společnosti se sociálními otřesy, sociální nerovností, které s sebou nesou i velký počet nezaměstnaných. Tato práce má také za úkol pokusit se najít odpovědi na stanovené hypotézy, o jejich potvrzení či vyvrácení, čímž tvoří zpětnou vazbu pro instituce i jednotlivce zabývající se touto problematikou. Cíle práce, které jsem si na začátku stanovil, byly splněny a tak lze konstatovat, že většina dotázaných má povědomí jednání, které lze považovat za extremistické. Většina respondentů se s tímto jednáním setkává a odsuzuje ho. Je dobré mít na paměti, že je zde i malá skupina, která se s takovým jednáním ztotožňuje, a u těchto lidí musíme být velmi obezřetní. Hypotéza č. 1 Členové bezpečnostních sborů České republiky znají význam a obsah pojmu rasově motivovaný extremismus, byla dle vyhodnocení potvrzena, hypotéza č. 2 Členové bezpečnostních sborů České republiky považují rasově motivovaný extremismus za společensky nebezpečné chování, byla na základě vyhodnocení odpovědí na otázky č. 5 a č. 9 potvrzena, hypotéza č. 3 Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že nejčastěji je rasově motivovaným extremismem namířen proti romskému etniku, byla také jako dvě předchozí hypotézy na základě vyhodnocení potvrzena, hypotéza č. 4 Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že by bylo vhodné zavést na základních školách program prevence rasově motivovaného extremismu, dle vyhodnocení odpovědí byla potvrzena. U hypotézy č. 5 Členové bezpečnostních sborů České republiky se domnívají, že členy extremistických hnutí jsou osoby s nižším společenským statusem, bylo na základě vyhodnocení odpovědí respondentů zjištěno, že se stanovená hypotéza nepotvrdila.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

- 1) Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 1. čtvrtletí roku 2010*. [online] 2010 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2010-1q-zprava-extremismus.html>
- 2) Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 4. čtvrtletí roku 2010*. [online] 2011 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://bis.cz/2010-4q-zprava-extremismus.html>
- 3) Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2011*. [online] 2012 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://bis.cz/2011-2q-zprava-extremismus.html>
- 4) Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 4. čtvrtletí roku 2011*. [online] 2012 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2011-4q-zprava-extremismus.html>
- 5) Bezpečnostně informační služba. *Informace BIS o vývoji na extremistické scéně ve 2. čtvrtletí roku 2013*. [online]. 2014 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/2013-2q-zprava-extremismus.html>
- 6) Bezpečnostně informační služba. *Výroční zpráva 2007*. [online] 2008 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2008-09-25-vyrocnizprava-2007.html>
- 7) Bezpečnostně informační služba. *Výroční zpráva 2008*. [online] 2009 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://bis.cz/n/2009-08-31-vyrocnizprava-2008.html>
- 8) BROUČEK, Stanislav. Mezikulturní dialog. *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR* [online]. 2003 [cit. 2014-10-05]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/res/data/011/001346.pdf>
- 9) Český statistický úřad [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/pu/bl/170220-14-n_2014.

- 10) Česko. Zákon č. 2/1993 ze dne 16. prosince 1992, Listina základních práv a svobod. *Sbírka zákonů ČR*. 1992, ISSN neuvedeno. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
- 11) Česko. Zákon č. 40/2009 ze dne 8. ledna 2009. Trestní zákoník. *Sbírka zákonů ČR*. 2009, ISSN neuvedeno. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>
- 12) DANICS, Štefan; KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, 150 s. ISBN 978-80-7251-286-7.
- 13) DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- 14) DEMJANČUK, Nikolaj; DROTÁROVÁ, Lucia. *Vzdělání a extremismus*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005. 133 s. ISBN: 80-86328-83-x.
- 15) Federace židovských obcí. *Federace židovských obcí*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/o-nas/>
- 16) GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- 17) HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2.
- 18) Hrebenar. *Polská ultrapravice oslavovala, zatímco státnost Polska pod ranami nácků padla do kanálu*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.hrebenar.eu/2013/11/polska-ultrapravice-oslavovala-zatimco-statnost-polska-pod-ranami-nacku-padala-do-kanalu/>
- 19) CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986.
- 20) CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 425 s. ISBN 978-807-3803-766.

- 21) CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, 172 s. ISBN 80-7201-265-7.
- 22) CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000. 114 s. ISBN 80-86244-14-8.
- 23) CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- 24) iDnes. Soud potvrdil 13 let za rasovou vraždu[online]. 2014 [cit. 2014-10-05]. Dostupné z:http://zpravy.idnes.cz/soud-potvrdil-13-let-za-rasovou-vrazdu-d8s-krimi.aspx?c=A021016_162636_krimi_zem.
- 25) KOTLÁN, Pavel. *Demokracie ve stínu: extremismus, terorismus, fašismus, komunismus*. 1. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2003, 173 s. ISBN 80-86572-07-2.
- 26) KUPKA, Petr; LARYŠ Martin; SMOLÍK Josef. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy: Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2009, 268 s. ISBN 80-210-4845-4.
- 27) MAREŠ, Miroslav; SVOBODA Ivo; STEHLÍK Eduard. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. 1. vyd. Praha, 2011, 123 s. ISBN 978-80-7278-568-1.
- 28) MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2003. 655 s. ISBN 80-865-9845-4.
- 29) MAREŠ, Miroslav. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006, 89 s. ISBN neuvedeno
- 30) MCGOWAN, Lee. *Radikální pravice v Německu: od roku 1870 po současnost*. 1. vyd. Praha, 2004. 288 s. ISBN 80-726-0122-9.
- 31) Ministerstvo vnitra České republiky. *Informace o projevech extremistických postojů v České republice*, 1. vyd. Praha, MV ČR, 1995. 27 s. ISBN neuvedeno.

- 32) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Koncepcia boja proti extremizmu na roky 2011 - 2014*. [online] 2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/>
- 33) MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitatívni prístup a metódy v psychologickom výskumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 24.
- 34) NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 4. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999, 129 s. ISBN 80-706-7952-2.
- 35) PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 2. vyd. Praha: Sefer, 2001, ISBN 80-85924-33-1.
- 36) Policie České republiky. *Policie České republiky*. [online] 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>
- 37) Projevy extremismu na internetu. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online] 2010 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/projevy-extremismu-na-internetu.aspx>
- 38) PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 199 s. ISBN 978-80-247-3069-1.
- 39) SADEK, Vladimír et. al. *Židé - dějiny a kultura*. 3.vyd. Editor Leo Pavlát. V Praze: Židovské muzeum, 2005, 160 s. ISBN 80-868-8911-4.
- 40) *Vnitřní zpravodajská služba České republiky* [online] 2014 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://bis.cz/2010-4q-zprava-extremismus.html>
- 41) *Vnitřní zpravodajská služba České republiky* [online] 2014 [cit. 2014-01-31]. Dostupné z: <http://bis.cz/2011-2q-zprava-extremismus.html>
- 42) WALTER, Daniel. Menšiny – jednotlivé etnické a národnostní menšiny v ČR. *Národní informační centrum pro mládež* [online] 2014 [cit. 2014-11-01]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/mensiny-jednotlive-etnicke-a-narodnostni-mensiny-v-cr>

Seznam příloh

Příloha A – Vymezení základních pojmů

Příloha B – Dotazník

Příloha A - Vymezení základních pojmů

Antisemitismus představuje nesnášenlivosti k Židům, k sionismu, židovství – judaismu aj. Dobová literatura rozlišuje např. katolický antijudaismus, sociální antisemitismus, nacionalistický antisemitismus, rasový nebo biologický antisemitismus aj.¹⁵³

„Fašismus je zřejmě tou nejdokonalejší formou extremismu. Pokud je skutečně důsledný, jsou podoby jeho extremistických konstitutivních znaků jedinečnou a lákavou alternativou demokratického systému. Pro fašismus je typický hluboce propracovaný vůdcovský princip a poměrně konzistentní podoba kategorií přítel a nepřítel (dle rasového, popřípadě národnostního kritéria).“¹⁵⁴

Rasa je definována jako velká skupina lidí lišící se od jiné různými typickými znaky, které se týkají vzhledu, tvaru nosu, rtů, temperamentu, kultury apod.¹⁵⁵

Rasismus naruby je novým termínem uplatňovaným v souvislosti s násilím menšin vůči majoritní skupině obyvatelstva, které je také vykládáno ve společnosti jako projev rasové nesnášenlivosti.¹⁵⁶

Xenofobie představuje nedůvěru ke všemu cizímu a novému, jedná se o charakteristické projevy odporu, nepřátelství. Nejčastějším projevem je odpor vůči občanům jiné barvy pleti, jiné národnosti, jazyka, náboženství, kultury, projevující se nepřátelstvím vůči cizincům, imigrantům, uprchlíkům apod. Jde o obecný termín užívaný pro charakterizování různých projevů extremismu.¹⁵⁷

¹⁵³CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 – 10.

¹⁵⁴KOTLÁN, Pavel. *Demokracie ve stínu: extremismus, terorismus, fašismus, komunismus*. 1. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2003, s. 53.

¹⁵⁵CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 – 10.

¹⁵⁶CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 – 10.

¹⁵⁷CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 7 – 10.

Příloha B - Dotazník

Dobrý den,

Mé jméno je Pavel Kopeček a jsem studentem Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Rád bych Vás požádal o několik minut Vašeho času k vyplnění dotazníku zaměřeného na rasově motivovaný extremismus. Dotazník je dobrovolný, anonymní a poznatky, které prostřednictvím Vámi vyplněného dotazníku získám, budou použity pro účely mé bakalářské práce. Při vyplňování prosím volte pouze jednu odpověď.

Děkuji za Váš čas.

Pavel Kopeček

1. Pohlaví

MUŽ

ŽENA

2. Jste členem/členkou bezpečnostních sborů České republiky?

ANO

NE

- pokud jste zvolili ne, tuto možnost, ve vyplňování nepokračujte

3. Znáte význam a obsah pojmu rasově motivovaný extremismus?

ANO, URČITĚ

SPÍŠE ANO

NEVÍM

SPÍŠE NE

VŮBEC NE

4. Setkali jste se situací, kterou byste označili jako rasově motivovaný extremismus?

ANO

NE

NEVÍM

- pokud jste zvolili u předcházející otázky **ANO**, odpovězte prosím na následující otázku:

5. Jak často se setkáváte se situacemi, které byste označily jako rasově motivovaný extremismus?

denně alespoň 1x týdně alespoň 1x měsíčně alespoň 1x za 3 měsíce

alespoň 1x za 6 měsíců alespoň 1x ročně méně než 1x ročně

6. Vůči jakému etniku se domníváte, že je nejčastěji namířen rasově motivovaný extremismus?

.....

7. Domníváte se, že členové extremistických hnutí jsou osoby s nižším společenským statusem?

ANO

NE

NEVÍM

8. Domníváte se, že členové extremistických hnutí jsou převážně osoby se základním vzděláním?

ANO

NE

NEVÍM

9. Považujete rasově motivovaný extremismus za společensky nebezpečné chování?

ANO

NE

NEVÍM

10. Domníváte se, že by bylo vhodné zavést na základních školách program prevence rasově motivovaného extremismu?

ANO

NE

NEVÍM